

351.72(497.11)
(094.5)

Е И ПОТПУНО ИЗДАЊЕ

ЗАКОН

О ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ

ОД 6. МАРТА 1910. ГОД. СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ОД 27. ЈУНА 1921. ГОД., 22. ЈАНУАРА 1922. ГОД. И 31. ЈУЛА 1922. ГОД.

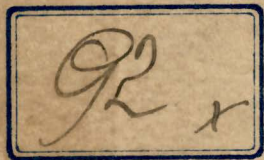
И

ЗАКОН

О РАСПРОСТИРАЊУ ВАЖНОСТИ ЗАКОНА О ДРЖАВНОМ
РАЧУНОВОДСТВУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ НА ЦЕЛУ ТЕРИ-
ТОРИЈУ КРАЉЕВИНЕ ОД 22. МАЈА 1922. ГОД.

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДРЕДАБА ИЗ ОДЕЉКА „Б.“ УГОВОРИ
И НАБАВКЕ ЗАКОНА О ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ ОД
18. НОВЕМБРА 1921. ГОД. СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ОД 22. МАЈА 1922. ГОД.

Издање Генералне Дирекције Државног Рачуноводства

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1922.

у нови инвентар бр.

2313(1)

1 јануара 1942 год.

Београд.

ЗАКОН

О ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ

ОД 6. МАРТА 1910. ГОД.

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА

ОД 27. ЈУНА 1921. ГОД., 22. ЈАНУАРА 1922. ГОД. И 31. ЈУЛА 1922. ГОД.

И

ЗАКОН

О РАСПРОСТИРАЊУ ВАЖНОСТИ ЗАКОНА О ДРЖАВНОМ
РАЧУНОВОДСТВУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ НА ЦЕЛУ ТЕРИ-
ТОРИЈУ КРАЉЕВИНЕ ОД 22. МАЈА 1922. ГОД.

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДРЕДАБА ИЗ ОДЕЉКА „Б.“ УГОВОРИ
И НАБАВКЕ ЗАКОНА О ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ ОД
18. НОВЕМБРА 1921. ГОД. СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ОД 22. МАЈА 1922. ГОД.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

БЕОГРАД — 1922.

Use of
35999

ЗАКОН

О ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ

ОД 6. МАРТА 1910. ГОД.

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА

ОД 27. ЈУНА 1921. ГОД., 22. ЈАНУАРА 1922. ГОД. и 31. ЈУЛА 1922. ГОД.

И

ЗАКОН

О РАСПРОСТИРАЊУ ВАЖНОСТИ ЗАКОНА О ДРЖАВНОМ
РАЧУНОВОДСТВУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ НА ЦЕЛУ ТЕРИ-
ТОРИЈУ КРАЉЕВИНЕ ОД 22. МАЈА 1922. ГОД.

Члан 1.

Члан 1. закона о распрострањању важности
закона о Државном Рачуноводству Краљевине Ср-
бије на целу територију од 22. јануара 1922. године
мења се и гласи:

Закон о Државном Рачуноводству од 6. марта
1910. године са изменама и допунама од 22. ја-
нуара 1922. год. распростире се на целу Краљевину
и гласи:

1.

Државни буџет, трајање и облик буџета,
опште одредбе.

Члан 1.

Државни је буџет једногодишњи закон, којим
се предвиђају, претходно одобравају и претходно

распоређују сви државни приходи и расходи. Само изузетно у, овим законом и Уставом, строго обележеним границама и јасно именованим случајевима, могу бити приходи и расходи државним буџетом непредвиђени, претходно неодобрени и претходно нераспоређени. Али и они морају сви ући у Завршни, односно Општи Државни Рачун.

Државни буџет мора бити јаван и чинити једну целину.

Члан 2.

Време за које се приходи и расходи државни одобравају зове се буџетска година. Оно почиње 1. јануара, а свршава се 31. децембра.

Време, за које се сви рачуни о приходима и расходима једне буџетске године морају свршити, зове се рачунска година.

Рачунска година траје до 1. априла по истеку буџетске године.

Члан 3. ✓

Државни буџет састављен је из финансијског закона и буџета прихода и расхода. У буџету прихода приходи, а у буџету расхода расходи излажу се по делима, главама, партијама и позицијама једно за другим од почетка до краја. Износи позиција збирају се у износе партија.

Свака партија, која представља један засебан востум Народне Скупштине, може садржавати приходе, а тако исто и расходе, само једне врсте, једнога рода, једне природе. У позицијама се специјално излажу потребе оне врсте и онога рода, које су садржина дотичне партије.

Позиције, и ако не представљају нарочити востум Народне Скупштине, обележавају собом садржину онога востума, који се даје дотичној партији буџетској.

Да деоба буџета на партије буде што рационална брине се Министар Финансија.

Коначну деобу буџета на партије и позиције за дотичну годину утврђује Народна Скупштина.

Члан 4.

Књижење буџетских прихода и расхода врши се по истој разредби какву показује државни буџет: по делима, главама, партијама и позицијама.

Књижења се смеју извршити тек на основу исправа претходно прегледаних и оверених у смислу чл. 65., 66., 67., 68., 69. и 70.

Вишкови прихода и издатака преко предвиђених сума морају да се књиже и ставе на рачун партија односно позиција у којима су и предвиђени.

Приходи, који се не могу да подведу ни под једну партију имају засебно да се књиже и засебно покажу у Завршном Рачуну. Тако исто издаци, који се према циљу за који су учињени не могу да подведу ни под једну партију, па ни под партију „резервни кредит за недовољно предвиђене издатке“ или партију „резервни кредит за непредвиђене издатке“, морају се засебно књижити и засебно у завршном рачуну показати.

Члан 5.

Сви државни приходи и расходи стоје, у границама овога закона и закона финансијскога, под врховним надзором и контролом Министра Финан-

сија, поред контроле, коју има Главна Контрола у том погледу.

Члан 6.

Све државне благајнице и рачуноводна одељења, која прибирају и примају државне приходе, врше државне расходе и чине исплате за државу, стоје под врховном управом Министра Финансија, од њега примају упутства, која он у границама закона буде издавао и његовим се законом наредбама поковају.

Над свима њима он има дисциплинску власт као над својим органима.

Овај је члан допуњен одредбом чл. 70. Финансијског Закона за 1922/23. годину која гласи:

„Сходно чл. 6. закона о државном рачуноводству и другом ставу тач. 2. чл. 13. Уредбе о провизорном уређењу Делегација Министарства Финансија од 26. фебруара 1919. године А.Бр. 309, овлашћује се Министар Финансија, да преведе у свој ресор државне чиновнике рачуноводне, рачуноконтролне и благајничке струке у Далмацији, Словенији, Босни и Херцеговини, Хрватској и Славонији, који потпадају под друге ресоре, сем чиновника Дирекција Пошта и Телеграфа и Државних Железница. Поменути органи биће подређени делегатима Министра Финансија, који располажу с њима као са својим органима и распоређују их по потреби службе. Ови органи вршиће по постојећим прописима рачуноводне, рачуноконтролне и благајничке послове као и помоћну рачунску службу за поједине наредбодавце.

Статус ових чиновника регулисаће Министар Финансија.

Наредбодавци у поменутим покрајинама могу вршити државне расходе и прибирати државне приходе само под контролом надлежног рачуноводства.“

Члан 7.

Све су државне благајнице примања дужне стално држати у сазнању Главно Државно Рачуно-

водство* у Министарству Финансија, о свом повчаном стању: и по државној готовини, и по депозитном делу и по монети у којој се новац у каси налази.

Све државне благајнице које врше исплате за државу дужне су, исто тако, држати стално у сазнању Главно Државно Рачуноводство* о својим плаћањима и месечно га извештавати о свима својим плаћањима за наредни месец: и по величини, и по монети, и по месту — изузимајући Самосталну Монополску Управу, у колико би се законске одредбе, које за њу важе, косиле с овим одредбама.

* Сада Генерална Дирекција Државног Рачуноводства.

Члан 8.

Рачунске књиге ће се у Главном Државном Рачуноводству* водити по двојном књиговодству.

Министар Финансија има дужност старати се, и, у границама овога закона, сва потребна упутства давати, и књиге и формуларе прописивати за што једнообразније вођење рачунских књига за рачуноводства свих државних надлештава.

* Сада Генерална Дирекција Државног Рачуноводства.

II.

Састав буџета.

Члан 9.

Свако Министарство по својој струци саставља предрачун прихода и расхода свога буџета према предрачунима својих надлештава. Ови предрачуни морају бити снабдевени свима објашњењима, и по формалној, законској страни, и по материјалној, ра-

чунској страни. Они морају бити прегледни и јасни. Те предрачуна премапотписују шефови надлештава и шеф рачуноводства сваког Министарства, односно установе, који су одговорни по закону о чиновницима грађанског реда за тачност фактичног стања у смислу чл. 23. овог закона. Тако израђени, они ће се доставити Министарству Финансија најдаље до 10. августа, које ће на основу тих и својих података до 1. октобра саставити општи предрачун државног буџета.

Предрачун прихода као и финансијски закон саставља сам Министар Финансија.

За оне установе, које не потпадају ни под једно Министарство, саставља предрачун буџета Министарство Финансија.

Члан 10.

При склапању предлога буџета, приходи за једну годину уносиће се с обзиром на суме прихода добивене за последње три године.

Одступање од овога правила може бити код оних прихода, који стално расту или опадају, или где друге прилике, које утичу на висину прихода, траже или налажу одступање; но у случајевима одступања од обичног правила срачунавања прихода мора бити и нарочито објашњење.

Они приходи који се добијају на основу уговора, уносиће се у предрачун у уговореним сумама.

Члан 11.

Сви Министри дужни су уз свој предлог буџета поднети један општи експозе с писменим објашњењима о свакој повећаној суми расхода.

Никакво повећање расхода не може се предлагати, ако нема ослоња у специјалним законима или стварној потреби, објашњеној подацима из Завршних Рачуна ранијих година или нарочитим разлозима и подацима.

Члан 12.

Министар Финансија дужан је, да при састављању буџета изведе равнотежу између прихода и расхода. Зато је његова дужност и право старати се и настојавати да и приходи и расходи у буџету одговарају колико је више могућно правом стању ствари. Но ако не успе извести равнотежу смањивањем расхода у свом, као и у буџету осталих Министара и засебних установа, онда је дужан да изнађе извор којим ће покрити дефицит, па ће све то изнети у својим побудама уз предлог буџета и годишњег финансијског закона.

Дефицит може, привремено, бити и непокривен, али мора бити јасно показан у буџету, бити јаван. Дефицит се ни у ком случају не сме прикривати.

Члан 13.

Овако састављен предлог државног буџета има да прегледа и утврди Министарски Савет, а по том, по овлашћењу Краљевом, Министар Финансија подноси га Народној Скупштини на решавање, у саом почетку њезиног рада (чл. 173. Устава)* заједно са свима објашњењима и побудама и предлогом годишњег финансијског закона.

Уз предлог буџета Министар Финансија подноси Народној Скупштини и Општи Државни Рачун са

* чл. 113. Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Завршним Рачуном истекле буџетске године, који је прегледала и оверила Главна Контрола.

Члан 14.

Сви приходи и расходи, ма по ком основу постојали, и ма какве врсте били, редовни, нередовни, ванредни, морају се унети у буџет државни.

Члан 15.

Уз предлог државног буџета увек ће се подносити и штампати табеле одобрених самоуправних приреза за годину, у којој се буџет одобрава.

Члан 16.

Прихода и расхода државних има редовних, нередовних и ванредних.

Редовни су приходи они: који теку из сталних финансијских извора, а редовни расходи: који се јављају стално сваке или скоро сваке године у буџету.

Нередовни су приходи и расходи они: који се појављују с времена на време, једне године, па треће, пете, шесте и т. д., или трају само за неко време.

Ванредни су приходи они који се нису могли предвидети, или су постали после буџета, или су случајни, или их је изазвала каква нарочита ванредна државна потреба те трају само дотле докле и она траје.

Ванредни су расходи они државни расходи који се чине на ванредне државне потребе, које се не могу поименично предвидети државним буџетом или које се не могу подмирити редовним средствима државнога буџета.

Рачун о ванредним приходима и расходима показиваће се уз Завршни Рачун прихода и расхода буџетских, у Општем Државном Рачуну.

Члан 17.

Нередовни и ванредни приходи и расходи излажу се, у буџету државном, одвојено од редовних прихода и расхода.

Редовне потребе и редовни расходи не могу се подмиривати ванредним или нередовним приходима.

Свака одобрена засебна сума на ванредне расходе представља засебну партију или више партија.

Члан 18.

При састављању предлога буџета, најпре ће се изложити државни расходи, па онда приходи.

Суме прихода стављаће се у буџет само у целим динарима.

Суме прихода и расхода уносиће се у буџет у бруто износу.

Члан 19.

Поред предложених сума расхода и прихода за предлог буџета, увек ће се у особеним ступцима уносити још и одобрене суме по буџету текуће године, као и одобрене суме закључене буџетске године с оствареним резултатом, ради упоређења, и разлике између сума одобреног и предложеног буџета с објашњењима сваке разлике.

Цифре из текућег и последњег закљученог буџета унеће се у напред поменуте засебне ступце поред одговарајућих наименовања у позицијама.

Члан 20.

Предлог за све издатке државне потиче од Владе. Народна Скупштина одобрава, смањује или одбацује издатке, које Влада тражи.

Члан 21.

Кредити за нова грађевинска предузећа и инвестиције уносе се у предлог буџета тек пошто се у детаљима израде планови и усвоји потпун предрачун трошкова за то предузеће.

За предузећа и инвестиције на које се одобрени кредити имају трошити више година, уноси се у предлог буџетски само онолико, колико је потребно у години за коју се буџет саставља, али се у тексту партије односно позиције, мора изнети издатак целокупан.

Ако је за грађевине унесена у буџет извесна сума у нарочитој партији или позицији, то се и за сваки вишак преко те суме мора претходно, а од Народне Скупштине накнадно одобрење да тражи. До тог одобрења мора се обуставити сваки рад, ако то не би било штетно за државу.

За те вишкове одговараће материјално органи чијом су кривицом постали.

Члан 22.

Кредити на поверљиве циљеве уносе се само у буџете Министарства Спољних и Унутрашњих Послова и Министарства Војног. Сви се ови кредити троше под надзором Министра Председника, а Главна их Контрола не прегледа.

Члан 23.

Плата указног особља уносиће се у предлог буџета само на основу одредаба степеновања звања у специјалним законима, а према стварном стању њиховог броја и плата како се затекло при склапању буџета, али тако да се види и издатак за целу годину. За оне службенике који добијају периодске повишице, предвиђаће се и те суме у буџетском предлогу но у засебним позицијама.

Док се степеновање плата по звањима не изврши, узеће се стање које се затекло.

Члан 24.

Буџетом се не могу заводити нова звања у државној управи, нити се њиме могу повишавати плате. Исто се тако буџетом не сме одређивати ни степеновање звања.

Члан 25.

У предлог буџета прихода не могу се уносити, као редовни приходи, суме: заосталих прихода од ранијих година, уштеде буџетских кредита, суме добивене од сталних зајмова, као ни претеци приреза установљених за изравнање буџатске равнотеже. (Чл. 16. овог закона).

III.

Буџетски резервни кредити.

Члан 26.

Поред редовних буџетских кредита за редовне потребе државне, уносиће се сваке године у буџет

државни нарочите су мекао резервни буџетски кредити:

- 1., за омање недовољно предвиђене расходе;
- 2., за ситне, неименоване потребе у позицијама;
- 3., за мање ванредне државне потребе (чл. 144. тачка 8. Устава*).

* Члан који се овде наводи је из Устава Краљевине Србије и по њему је Државни Савет био компетентан да даје одобрење за ове издатке. Међутим по Уставу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца ово одобрење није ушло у компетенцију Државног Савета.

Члан 27.

Из кредита за недовољно предвиђене расходе, могу се, накнадно, повећавати сви буџетом одобрени кредити на материјалне расходе, у колико се покажу као недовољни, а на личне само у толико у колико они стоје у нераздвојној вези с оним материјалним потребама које изазивају повећање, али где никако не могу долазити повећања на плате указног особља.

Износ овог кредита не може бити већи од један од сто (1%) од укупне суме кредита одобрених на материјалне расходе целог буџета.

Црпљење овог кредита по захтеву појединих Министара до хиљаду динара може одобрити сам Министар Финансија, преко ове суме потребно је решење Министарског Савета по образложеном предлогу Министра Финансија.

Свако одобрење из овог кредита доставља се одмах Главној Контроли у препису и износи поименично у Завршном Рачуну.

Овај је члан у неколико измењен и допуњен одредбом чл. 13. Финансијског Закона за 1922/23. годину која гласи:

„Износ „кредита за недовољно предвиђене расходе“ изузетно од члана 27. закона о државном рачуноводству, може бити до 5% (пет од сто) од укупне суме кредита одобрених на редовне материјалне расходе целог буџета за 1922/23. годину.

Повећање појединих буџетских партија или позиција на материјалне расходе из овог кредита, изузетно од члана 27. тач. 3. закона о државном рачуноводству, одобраваће до 100.000 динара Министар Финансија, а преко те суме Министарски Савет по образложеном предлогу Министра Финансија.“

Члан 28.

Из кредита на ситне, неименоване потребе у позицијама одобраваће се они мањи издаци, који су предвиђени да се нарочито помену и именују у позицијама појединих партија буџетских.

Из овога кредита чиниће се и они издаци на чиновничке плате, који се покажу потребни кад се чиновници отпуштени или пензионисани не разреше одмах од дужности, а за време од дана указа о отпуштању или пензионисању до дана разрешења; као и оне плате које су расходоване, а не би се могле наплатити услед отпуштања или смрти.

Утрошак из овог кредита до хиљаду динара по захтеву појединих Министара одобрава Министар Финансија, а преко те суме одобрава Министарски Савет, опет по образложеном предлогу Министра Финансија.

И ове се одлуке одмах достављају у препису Главној Контроли.

Износ овог кредита не може бити већи од педесет хиљада динара у једној години.

Издаци из овога кредита морају се поименомично показати у Завршном Рачуну.

Овај је члан у неколико измењен и допуњен одредбом чл. 14. Финансијског Закона за 1922/23. годину, који гласи:

„Износ „кредита на ситне неименоване потребе“ може бити већи од предвиђеног у чл. 28. закона о државном рачуноводству, али ни у ком случају не сме прећи суму од 1,000.000. динара.

Изузетно од одредаба чл. 28. закона о државном рачуноводству, утрошак из тога кредита од 20.000. динара, по захтеву појединих Министара, одобрава Министар Финансија, а преко те суме Министарски Савет по образложеном предлогу Министра Финансија“.

Члан 29.

За оне омање издатке, који се по природи својој никако нису могли предвидети при саставу државног буџета, па били они лични или материјални, изузимајући издатке на плате за указно особље, осим посмртних плата, кад наступи потреба у току године, употребиће се општи кредит на њих одређен по члану 144. тач. 8. Устава*, и начином тамо прописаним.

Износ овога кредита у буџету једне године не може бити мањи од три стотине хиљада динара, али максимални износ једног издатка из овог кредита било почесно било од једном не може прећи суму од 30.000.— динара.

Издаци из овога кредита чиниће се по захтевима појединих Министара упућеним Министру Финансија, који износи ствар на решење Министарском Савету са својим мишљењем, а по том, ако Министарски Савет сагласно његову мишљењу и

предлогу одобрава тражени кредит, тражи одобрење Државног Савета по чл. 144. тач. 8. Устава.*

И ова се решења одмах достављају Главној Контроли.

* Ова је одредба из Устава Краљевине Србије, и по њој је Државни Савет био компетентан да даје одобрење за ове издатке. Међутим по Уставу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца ово одобрење није ушло у компетенцију Државног Савета.

IV.

Вотирање буџета, продужење буџета.

Члан 30.

О предлогу буџета решава се и гласа у Народној Скупштини по партијама, с обзиром на потребе и суме у позицијама изложене.

Члан 31.

Буџетом се нити задобијају нити губе права.

Члан 32.

Изгласан и одобрен буџет државни, саставиће се у три равнoгласна примерка у којима ће бити финансијски закон са буџетом по партијама и позицијама. Ове примерке оверава и потврђује Председник Народне Скупштине са председником и известиоцем буџетског одбора. По добивеној највишој санкцији предаје се један примерак: Народној Скупштини, један Министарству Финансија и један Главној Контроли. Ови се примерци сматрају као оригинал буџета.

Све ово важи и за свако продужење буџета у смислу првог става чл. 174. Устава.*

* чл. 114. Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Члан 33.

Ако Народна Скупштина није могла да утврди нови буџет пре 1. јануара, она може продужавати привремено буџет истекле рачунске године, све док нови буџет не буде утврђен.

Предлог законски за продужење буџета за једну или више дванаестина мора бити поднесен до десетог децембра.

Ако је Народна Скупштина распуштена или одложена пре него што реши буџет, Краљ може продужити уз пристанак Државног Савета буџет истекле рачунске године још за четири месеца (чл. 174. Устава).*

Државни буџет истекле буџетске године не може ни у ком случају ни облику важити више од године дана осим оне за коју је првобитно био одобрен.

* чл. 114. Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Члан 34.

Кад је продужен буџет, према претходном члану, онда у њему важе само кредити одобрени на редовне расходе и на оне нередовне или ванредне расходе који имају основа у закљученом уговору или каквој правној обавези која има основа у судској одлуци, или одлуци Државног Савета или Главне Контроле — с дотичним одредбама финансијског закона.

Продужени буџет обухвата и раније одобрене накнадне и ванредне кредите у смислу претходнога става.

Кредити буџета истекле године који нису унесени у предлог буџета за идућу годину, на случај продужења буџета по претходном члану, не вреде.

Без одобреног или продуженог буџета у смислу чл. 173. и 174. Устава* не могу се ни издаци чинити ни приходи наплаћивати. Они државни органи, који би наређивали вршење издатака или прикупљање прихода од данка ма у ком облику или би те издатке извршивали и те приходе прикупљали па ма на основу каквог специјалног закона или решења, казниће се губитком чина и службе, и одговараће материјално за издатке или прикупљене суме. Од овога се изузима само исплата интереса и главнице државних дугова сталних и привремених, ако су на основу закона учињени.

* чл. 113. и 114. Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

V.

Накнадни и ванредни кредити.

Члан 35.

За оне потребе државне за које буџетом нису предвиђени довољни кредити, а не могу се подмирити ни резервним кредитом, који предвиђа чл. 25. овога закона за омање недовољно предвиђене расходе, мора се претходно тражити накнадни кредит од Народне Скупштине.

Члан 36.

За оне ванредне потребе државне, за које у буџету нема предвиђенога кредита, а не могу се, због величине издатака или исцрпљености кредита, подмирити ни из буџетскога резервнога општега

кредита за ванредне државне потребе, мора се тражити од Народне Скупштине претходно ванредни кредит.

Члан 37.

Накнадни кредити се морају тражити благовремено, т. ј. пре него што се са свим исцрпу буџетом одобрени кредити. У тренутку кад Народна Скупштина има да решава: хоће ли одобрити или не накнадни кредит, буџетски кредит за који се тражи повећање не сме бити сасвим исцрпљен.

Надлежни Министри који имају потребу за повећање кредита, у облику накнадних кредита, дужни су ту потребу, образложено, за времена доставити Министру Финансија. И кад по његовом реферату Министарски Савет нађе да се не може обићи без накнаднога кредита, зваће се Народна Скупштина у ванредни сазив, ако се ствар не може одложити до редовног сазива. Ако се може одложити захтев за накнадни кредит до редовног сазива Народне Скупштине, или ако је Народна Скупштина још на окупу, кад наступи потреба за накнадни кредит, онда се образложен захтев за накнадни кредит износи пред Народну Скупштину одмах у почетку, односно при крају њених седница.

Члан 38.

Све накнадне и ванредне кредите тражи од Народне Скупштине Министар Финансија у име владе, и то пре истека дотичне буџетске године.

Предлог за накнадне и ванредне кредите мора увек садржавати и њихово покриће и распоред на партије и позиције, као и буџет.

Члан 39.

Издаци који се чине по накнадним и ванредним кредитима књижиће се одвојено, али ће се осим особеног рачуна, који обухвата цео кредит, о њима давати рачун у Завршном Рачуну уз Општи Државни Рачун, за сваку буџетску годину.

Накнадни се и ванредни кредити у Завршном Рачуну показују у особеним ступцима, а у особеном ступцу, опет, износи целокупан расход дотичне партије.

VI.

Државна готовина, обртни капитал.

Члан 40.

Све суме, које се на крају буџетске године јављају као претек, а долазе или од уштеда буџетских или од непредвиђених ванредних прихода, или од ванредних прихода државних, који нису могли ући у буџет, или од вишкова буџетских прихода — образују државну готовину.

Чл. 41.

Приходи добивени по чл. 40. овога закона могу се трошити без нарочитог претходног одобрења Народне Скупштине датог засебним законом, по овлашћењу финансијског закона, само по овим одредбама:

1., педесет од сто (50%) од укупног овог прихода одвајаће се на оснивање обртног капитала Главне Државне Благајне све дотле, докле обртни капитал не достигне висину од шеснаест милиона динара, и он се не сме дирати никако;

2., за исплату неумесно наплаћених прихода у закљученим рачунским годинама, или учињених позајмица из депозита или других позајмица по исправним извршним одлукaма и на закону основаним обавезама државним;

3., на плаћање за рачун закључених рачунских година по одредбама чл. 81. овог закона.

Све суме неутрошене на потребе по тач. 2. и 3. овога закона у једној години, служе на увећање државне готовине.

Чл. 42.

Државна готовина, у колико не представља обртни капитал Главне Државне Благајне, служи као резерва за буџетску равнотежу.

О употреби ове резерве решава Народна Скупштина у облику закона.

Члан 43.

За све издатке по чл. 41. овог закона решава Министар Финансија.

Рачун Државне Готовине водиће се одвојено од буџетског рачуна, па и у Општем Државном Рачуну одвојено показивати.

Рачун Државне Готовине мора обухватити све издатке учињене из Државне Готовине, и ако су неки од њих показани и у Завршном Рачуну.

VII.

Финансијски Закон.

Члан 44.

За сваку буџетску годину Министар Финансија саставља и засебан годишњи Финансијски Закон.

Финансијски Закон као део Државног Буџета чини једну целину са предрачуном, односно буџетом државних прихода и расхода, и позивајући се на буџет прихода за приходе и на буџет расхода за расходе, и односно сума и односно намене, обухвата;

1., укупну суму расхода буџетом предвиђену;

2., укупну суму прихода буџетом предвиђену;

3., разлику између прихода и расхода, као и начин њеног изравнања у смислу чл. 12. овог закона;

4., укупну суму по благајничким записима која може бити у оптицају;

5., одредбу да се буџетом за дотичну годину предвиђени приходи могу трошити само на буџетом предвиђене расходе, и само онако и у онолико како су и у колико расходи буџетом за ту годину предвиђени по партијама и позицијама, као и одредбу код којих позиција не може бити вирмана;

6., одредбу да се никакав порез, прирез, или такса, или ма каквога имена дажбина, коју није одобрила Народна Скупштина, не сме разрезивати ни купити од народа ни од стране државних ни од стране ма које врсте самоуправних органа; као и одредбу да се дажбине које постоје и које је одобрила Народна Скупштина, ма које врсте и имена биле, не смеју повећавати без њенога претходнога одобрења;

7., одредбе за балансирање буџета и друге које имају да важе за дотичну годину а нису противне овоме закону.

Члан 45.

Финансијским законом не може се чинити распоред са приходима добивеним по чл. 40. овога за-

кона, осим у колико је 41. чланом овога закона одобрено.

Тако исто финансијским законом не може се чинити распоред ни са вишком који би се појавио у предрачуну буџета. Ако се на крају године оствари, поступиће се са њим као што је предвиђено чл. 40. овога закона.

Члан 46.

Сва овлашћења унета у годишњи финансијски закон важе само за годину за коју је он и одобрен.

Ако се буџет продужава по чл. 174. Устава*, онда се истовремено продужавају и овлашћења унета у финансијски закон, осим оних, која нису предвиђена у предложеном финансијском закону за следећу годину.

* чл. 114. Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

VIII.

Извршење државног буџета — главнога и накнаднога.

A. Опште одредбе — трајање кредити.

Члан 47.

Пошто се потврди, Министар Финансија одмах објављује у Службеним Српским Новинама*, као нарочити прилог дотичног броја, финансијски закон и буџет прихода и расхода у целини, онако како је решен, и по партијама и по позицијама.

Финансијски Закон објављује се и особено у самом том броју Српских Новина*.

* Сада „Службене Новине“.

Оно што вреди за главни, то вреди и за накнадни буџет, — за накнадне и ванредне кредите.

Члан 48.

Државни буџет извршује државна извршна власт онако како га је одобрило законодавно тело.

У извршењу буџета државна извршна власт се јавља као наредбодавац и рачунополагач.

Члан 49.

Министар Финансија наређује прикупљање буџетом одобрених прихода по позитивним законима који о том постоје, и стара се да они уредно и на време утичу у државну благајну.

О том је он властан издавати наредбе и упутства, у границама позитивних закона, и оне су обавезне за све органе државне и за све оне који имају дужност прикупљати или наплаћивати државне приходе.

Члан 50.

Што држави припада као приход државни мора се унети у државну благајну и увести у рачунске књиге. Од тога се може одступити само у поједином случају, ако дотични приход није могућно наплатити или ако је законом предвиђен изузетак или за то законом дато овлашћење.

Исто се тако сваки приход државни, унесен у државну благајну и уведен у рачунске књиге, може из државне благајне изнети, односно издати, и из рачунских књига исписати само у случајевима и на начин законом прописаним или одобреним.

Члан 51.

Сви приходи, предвиђени и непредвиђени, улазе у Главну Државну Благајну, о свима њима води

рачун Главно Државно Рачуноводство*, и све их оно распоређује, односно предаје коме треба и где треба по законима који о том постоје, под надзором и по наредбама и упуштвима Министра Финансија. (Чл. 6.).

* Сада Генерална Дирекција Државног Рачуноводства.

Члан 52.

Министар Финансија има дужност старати се у смислу чл. 7. овога закона, да Главно Државно Рачуноводство*, односно аутономна управа, распоређује прикупљене и на расположење стављене му — јој приходе према стварним потребама плаћања у свако доба. Он у том циљу наређује снабдевање кредитом и новцем сваке државне благајнице. Он се стара да ни у којој каси државној не лежи новац бесплодан и преко потребне суме за дневна плаћања, чију величину он сам одређује, упућујући новац из једне касе у другу и наређујући исплате према стварним потребама државних плаћања у сваком тренутку.

* Сада Генерална Дирекција Државног Рачуноводства.

Члан 53.

Само надлежни и законима овлашћени органи могу прибирати и прикупљати државне приходе на основу генералних налога, који им могу бити дати при спроводу одобреног буџета за извршење у њиховом делокругу.

Само надлежни рачунопологачи могу примати и држати приходе државне, односно материјал државни, ма како се ови приходи, односно материјал, звали и ма откуд долазили.

Члан 54.

Никакав приход државни, ма под којим именом био и ма од чега долазио, не може се нигде држати нити може ко с њим руковати без знања, односно одобрења Министра Финансија.

Члан 55.

Сви приходи буџетски за рачун текуће године примају се до 31. јануара идуће године закључно. Дотле су и књиге за увођење државних прихода за ту годину отворене.

Члан 56.

Дужности наредбодавца, односно администратора и рачунопологача не могу се спајати. Наредбодавац, односно администратор, не може у исто време бити и рачунопологач, нити рачунопологач може бити наредбодавац, или администратор, ни стално ни привремено.

Члан 57.

Наредбодавци су Министри и старешине државних надлештава. Министри су наредбодавци првог степена, а старешине надлештава и оделења наредбодавци су другог степена. Они не рукују ни новцем, ни вредностима, ни материјалом.

Овај је члан допуњен одредбом чл. 215. Финансијског Закона за 1922/23. годину, која гласи:

„Изузетно од прописа чл. 57. закона о државном рачуноводству, поред управника државних монопола као наредбодавца, коме је прописана дужност у чл. 174. закона о Монополу Дувана и чл. 6. под а) Уредбе о Самосталној Монополској Управи, наредбодавац је другог степена у Управи

Државних Монопола и Начелник Одељења Рачуноводства. Он има ова права и дужности:

1.) да у погледу рачунском извршује све одлуке Управног Одбора и решења Управника Државних Монопола, донета по Уредби и законима монополским;

2.) да потписује опште и специјалне налоге за ангажовање кредита монополским установама и надлештвима у границама сума одобрених буџетом до 3.000. динара, као и отварања кредита за предмете, по којима поједина одељења врше набавке монополисаних и других артикала и предмета потребних за Монополску Управу, из кредита буџетских и по Финансијском Закону на основу донетих одлука Управног Одбора или решење управника државних монопола;

3.) да потписује све налоге и документа по којима се врше исплате и новац уноси у касу на основу надлежно донетих решења“.

Члан 58.

Наредбодавци Министри одговарају као и остали наредбодавци и рачунополагачи материјално за своје поступке противне одредбама овога закона. Тога ради Главна Контрола може непосредно од грађанских судова тражити потребна обезбеђења. Али за свако тражење обезбеђења и за сваку тужбу Главне Контроле против Министра наредбодавца потребна је претходно одлука њене опште седнице.

Разрешница Народне Скупштине поништава тужбу, односно тражење обезбеђења Главне Контроле, као и све последице таквог њеног корака.

Члан 59.

Наредбодавци наређују употребу законом одобрених кредита под врховним надзором Министра Финансија. Овај надзор и контрола Министра Финансија у употреби законом одобрених кредита не

дирају ни најмање надзор и контролу Главне Контроле.

Члан 60.

Ниједан издатак не може бити заузет (ангажован), ако нема или нема у довољној мери, за њ претходно одобреног кредита. Издатак се заузима или ангажује сваким актом наредбодавчевим (наредбом, расписом, уговором, погодбом, поручбином и т. д.) који за собом повлаче ма колики утрошак новца из државне благајне.

Члан 61.

Свако ангажовање издатака, који нису редовни и не теку редовно по самим позитивним законима тако да се у напред зна и величина, и време, и место њихове употребе, морају се пријављивати Министру Финансија у самом тренутку ангажовања, и по величини сума, и по времену и начину извршења њихова, (ако је такве природе) и по месту где се имају извршити. Министар Финансија мора увек за времена знати колико, кад, где и коме треба што платити из државне касе (чл. 7.).

Шеф Књиговодства дотичног Министарства, или установе дужан је под строгом одговорношћу својом ова пријављивања чинити. Шеф Месне Контроле ће о овоме нарочито водити рачуна и сваку неисправност или задоцнење одмах достављати и Министру Финансија и Главној Контроли.

Члан 62.

Рачунополагачи су они административни службеници државни који примају, држе или издају

новац, вредности и материјал државни, и они који дају потврду (визу) и извештавају о стању и употреби законом одобрених кредита и ангажовању и извршењу издатака.

Само надлежни рачунопологачи могу издавати новац и вредности из државне благајне, и материјал из државних слагалишта и магацина.

Члан 63.

Сваки издатак из државне касе мора бити пре исплате уредно ликвидира, оверен и признат као исправан, снабдевен овереним и оправдавајућим документима.

Исто тако сваки издатак из државне касе може се исплатити само правоме повериоцу или његовом уредном пуномоћнику.

Члан 64.

Ниједан се издатак из државне касе не може извршити (исплатити) без писменог налога за исплату од стране надлежног наредбодавца.

Налог за исплату мора именовати годину буџетску, партију из које се има исплата извршити и позицију за коју се исплата врши, и бити снабдевен уредно ликвидираним рачуном.

Налог за исплату претпоставља један фактички извршен посао, службу, рад, набавку за државу, и он се не сме издати за послове, службе, радове, набавке, које нису извршене, или за веће него што су у истини.

Овај је члан допуњен одредбом чл. 34. Финансијског Закона за 1922/23. годину, која гласи:

„Министар Финансија може дати опште овлашћење државном подсекретару, генералном директору, помоћнику генералног директора, као и начелницима оделења Генералне Дирекције Државног Рачуноводства, да по свима врстама расхода, за које постоје одобрени кредити, доносе решења о њиховом ангажовању и издају налог за исплату у смислу чл. 64. и 131. закона о државном рачуноводству, с тим, да генерални директор и његов помоћник могу бити наредбодавци за издатке који не прелазе суму од 100.000. динара, а начелници оделесња за издатке до 5.000. динара“.

Члан 65.

Ако налог за исплату не одговара члану 64. овог закона, или ако за њ нема претходно одобреног кредита, или је кредит исцрпљен, или налог за исплату није снабдевен уредно ликвидираним рачуном, или се за исплату не јавља прави поверилац или његов уредан пуномоћник, благајник ће одрећи исплату и вратити налог за исплату с документима наредбодавцу заједно са писмено изложеном примедбом својом. Ако наредбодавац писмено и мимо тога понова нареди исплату, благајник ће реферисати случај Министру Финансија, који ће, после споразума с надлежним министром, или наредити исплату или је обуставити. Одлука Министра Финансија је за благајника обавезна и разрешава га одговорности ако се она тиче само уредности рачуна и случаја из чл. 68. овог закона.

Каква документа мора благајник пре исплате тражити прописати надлежни наредбодавци, министри, за своје ресоре, по споразуму с Министром Финансија.

Члан 66.

Сваки издатак пре него што се ангажује мора имати визу књиговође или рачуновође: да има за

то претходно одобреног и отвореног кредита, и да кредит није исцрпљен. Ова виза не искључује визу месне контроле, као органа Главне Контроле.

Ниједан акат којим се ма какав издатак ангажује и ни један налог за исплату, без ове визе и визе Месне Контроле не сме благајник признати, нити тражени издатак без ове визе исплатити сем случаја из чл. 68. овог закона.

Члан 67.

За свако противно поступање претходном 62., 63., 64., 65. и 66. члану благајник, односно рачунополагач, одговара за накнаду штете и кривично.

Члан 68.

Ако Месна Контрола нађе да не може дати своју визу и у оном случају, који је по мишљењу наредбодаваца и књиговође уредан и правилан, она доставља и овај случај Главној Контроли. Ако Главна Контрола нађе да је мишљење њене месне контроле умесно, министар наредбодавац износи случај пред Министарски Савет. Министарски Савет или прима мишљење Главне Контроле или, ако нађе за умесно, покушава споразум с Главном Контролом преко свога председника. Ако се споразум не постигне, Главна је Контрола дужна дати, односно одобрити, визу с резервом, и случај одмах доставити Народној Скупштини, чим се она састане било у ванредан или редован сазив.

Члан 69.

Ради исплате у местима где нема државне благајне или где је услед природе посла немогуће

да се налог за исплату изда пре но што се стварно издатак учини, као за плаћања, која се имају извршити на страни и т. д. Министри су власни да издају распоредне (антиципативне) налоге. У сваком таквом налогу мора се позвати на правилник. Сви распоредни налози морају бити потписани од Министра и шефа рачуноводства и визирани од стране месне контроле. У њима се мора означити сума, предмет, година и буџетска партија и позиција на терет којих се и ставља налог.

Рачуновође при Министарствима, другостепени наредбодавци, који би примали суме по распоредним налозима, одговарају по чл. 67. овог закона, ако би се случајно или намерно огрешили о прописе овога члана.

Ближе одредбе о распоредним налозима и њиховој употреби прописале се нарочитим правилником израђеним у споразуму са Државним Саветом и одобреним Краљевим Указом.

Члан 70.

Министри могу кад то природа посла захтева употребљавати кредите и посредством акредитивних налога. Ни један од тих налога не може гласити на већу суму од 30.000— динара. По тим налозима могу се повлачити поједине суме почесно до суме на коју налог гласи. Акредитовани органи лично су и материјално одговорни за правилност издатака извршених по овим налозима.

И за акредитивне налоге важе одредбе другог става претходног члана. Ближе одредбе о акредитивним налозима и њиховој употреби прописале се

у споразуму с Државним Саветом нарочитим правилником одобреним Краљевим Указом.

Члан 71.

Кредити буџетски трошиће се, за сваку партију само на оно што је у позицијама те партије именовано, и у висини износа партије дотичне. Између позиција могу бити вирмани осим код оних позиција код којих је то којом одредбом финансијског закона или буџетом забрањено; али је дотични Министар наредбодавац дужан донети о њима нарочито решење за сваки поједини случај и затим о њима давати рачуна Народној Скупштини и правдати их, а Главна Контрола има права ценити их и о умесности њиховој давати своје мишљење Народној Скупштини.

Члан 72.

Главној Контроли се достављају сви расписи, уредбе, правила, укази, одлуке Министара и Министарског Савета, које имају посредне или непосредне везе с приходима и расходима државним и руковањем са њима.

Члан 73.

За уштеде вреде прописи чл. 173. Устава.* Оне се враћају благајници од које је новац био издат.

* чл. 113. Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Члан 74.

На крају буџетске, финансијске године, 31. децембра сви се кредити затварају. После 31. децембра не може се ангажовати никакав издатак на ра-

чун буџета, партија буџетских, истекле буџетске године.

Одредбом чл. 19. Финансијског Закона за 1922/23. годину измењен је чл. 74. закона о државном рачуноводству и гласи:

„По истеку буџетске године не могу се ангажовати никакви издаци нити отворати кредити.

Из отворених кредита до краја буџетске године наредбе и налози за исплату издаваће се до краја другог месеца по истеку буџетске године, а исплате вршити до краја трећег месеца наредне буџетске године, али само по уредно ликвидираним рачунима. После тога рока не могу се издаци чинити из буџетских односно накнадних и ванредних кредита“.

Члан 75.

Ангажовани и пријављени издаци до 31. децембра могу се црпи до краја јануара нове године, а исплаћивати из државне благајне само до краја фебруара нове године закључно.

Одредбом чл. 19. Финансијског Закона за 1922/23. годину, измењен је чл. 75. закона о државном рачуноводству и гласи:

„По истеку буџетске године не могу се ангажовати никакви издаци нити отворати кредити.

Из отворених кредита до краја буџетске године наредбе и налози за исплату издаваће се до краја другог месеца по истеку буџетске године, а исплате вршити до краја трећег месеца наредне буџетске године, али само по уредно ликвидираним рачунима. После тога рока не могу се издаци чинити из буџетских односно накнадних и ванредних кредита“.

Члан 76.

Изузетак од ове одредбе чл. 75. чине само они ангажовани и пријављени у поменутом року издаци који се односе на неиздате плате, на правне обавезе према трећим лицима, основаним на извршној судској или таквој одлуци Државног Савета или

Главне Контроле, на обавезе које потичу из уговора закључених до краја новембра дотичне буџетске године, или на извршење већ стварно отпочетих радова грађевинских или железничких, строго у границама тих потреба.

Одредбом чл. 19. Финансијског Закона за 1922/23. годину измењен је чл. 76 закона о државном рачуноводству и гласи:

„По истеку буџетске године не могу се ангажовати никакви издаци нити отворати кредити.

Из отворених кредита до краја буџетске године наредбе и налози за исплату издаваће се до краја другог месеца по истеку буџетске године, а исплате вршити до краја трећег месеца наредне буџетске године, али само по уредно ликвидираним рачунима. После тога рока не могу се издаци чинити из буџетских, односно накнадних и ванредних кредита“.

Члан 77.

Ангажовани и пријављени издатци за потребе поменуте у претходном члану, могу се употребљавати до краја фебруара, а исплаћивати до краја марта идуће буџетске године. После тога рока ни они се не могу исплаћивати из буџетских, односно накнадних и ванредних кредита.

Одредбом чл. 19. Финансијског Закона за 1922/23. годину измењен је чл. 77 закона о државном рачуноводству и гласи:

„По истеку буџетске године не могу се ангажовати никакви издаци нити отворати кредити.

Из отворених кредита до краја буџетске године наредбе и налози за исплату издаваће се до краја другог месеца по истеку буџетске године, а исплате вршити до краја трећег месеца наредне буџетске године, али само по уредно ликвидираним рачунима. После тога рока не могу се издаци чинити из буџетских, односно накнадних и ванредних кредита“.

Члан 78.

Све издатке по претходна два члана исплаћује само Главна Државна Благајна, или за њен рачун друга благајница по њеној нарочитој наредби.

Одредбом чл. 19. Финансијског Закона за 1922/23. годину измењен је чл. 78 закона о државном рачуноводству и гласи:

„По истеку буџетске године не могу се ангажовати никакви издаци нити отворати кредити.

Из отворених кредита до краја буџетске године наредбе и налози за исплату издаваће се до краја другог месеца по истеку буџетске године, а исплате вршити до краја трећег месеца наредне буџетске године, али само по уредно ликвидираним рачунима. После тога рока не могу се издаци чинити из буџетских, односно накнадних и ванредних кредита“.

Члан 79.

Ванредни и накнадни кредити трају као и редовни за дотичну буџетску годину.

И за њих вреде одредбе чл. 71., 73., 74., 75., 76., и 77. овога закона.

Члан 80.

Суме неупотребљене у роковима предвиђеним чл. 74. и 75. овога закона, од свих одобрених кредита: редовних, накнадних и ванредних, сматрају се као уништене, и никакав издатак, ма био он и ангажован на време у закљученој рачунској години, не може се исплаћивати из поменутих кредита, који су дефинитивно престали да важе.

Издаци, који нису још извршени, али би били ангажовани у току закључене рачунске године, моћи ће се исплаћивати само из кредита нових, које на-

рочито за то буде одобрила Народна Скупштина за идућу буџетску годину.

Издаци који су у току буџетске године правилно учињени и извршени, по прописима чланова 74. до 80. овог закона закључно, али који услед изузетних прилика или околности нису могли бити на време ликвидирани или плаћени у горе означеним роковима, моћи ће се исплаћивати из државне готовине, без отварања нових кредита, под овим погодбама: на крају рачунске године сваки Министар ће саставити списак издатака правилно извршених, али који још нису ликвидирани и плаћени до 1. априла, и предаће га Министру Финансија на ревизију и потврду. Уз овај списак морају се дати и објашњења зашто нису ови издаци на време ликвидирани и плаћени. Никакво се плаћање на рачун закључених рачунских година, не може извршити мимо овога Министром Финансија ревидованог и утврђеног списка, и без одлуке Министра Финансија за сваки случај.

Плаћање ове врсте, одвојено по годинама на које се односе, заводиће се под нарочитом рубриком у рачуну државне готовине за ону годину у којој се чине, и јасно показати у Општем Државном Рачуну за сваку годину.

Одредбом чл. 20. Финансијског Закона за 1922/23. годину измењен је чл. 80. закона о државном рачуноводству и гласи:

„За неизвршене исплате у року предвиђеном чл. 19. Финансијског Закона за 1922/23. годину по кредитима отвореним редовним, накнадним и ванредним, а по обавезама и пословима извршеним до краја рачунске године, исплата ће се извршити из државне готовине, односно из специјалних

кредита за ту сврху одобрених од Народне Скупштине у буџету за наредну годину.

Издаци, који су у току буџетске године правилно ангажовани, извршени и исплаћени, морају се безусловно расходovati до краја рачунске године.

По истеку рачунске године, а најдаље за месец дана, сваки Министар саставиће списак неизвршених исплата и предаће га Министру Финансија на преглед и потврду. Уз списак морају се дати објашњења зашто исплате нису извршене. Никакво се плаћање на рачун закључених рачунских година не може извршити мимо овога Министром Финансија прегледаног списка и без одлуке Министра Финансија за сваки случај.

У општем завршном рачуну показате се ови издаци одвојено по годинама, за рачун којих су извршени.“

Члан 81.

У колико ранијим законима или уговорима није предвиђен други рок за застарелост, сва потраживања од државе која нису исплаћена пре закључка рачунске године којој припадају, с тога што нису могла бити наређена за исплату, застаревају за пет година рачунајући од дана кога је отворена рачунска година.

Овај пропис не важи за потраживања која нису могла бити наређена за исплату или нису могла бити исплаћена у прописаном року услед немарности или нерада администрације или услед тужбе суду или жалбе Државном Савету. Сваки који има ма шта потраживати од државе има право тражити да му надлежни Министар писмено потврди дан пријаве његовог потраживања као и прилога које је уз пријаву поднео.

Б. Уговори и набавке

Члан 82.

Свима уговорима, који собом повлаче за државу приходе или издатке морају претходити јавна надметања, изузимајући случајеве предвиђене овим законом.

Јавна надметања су офертална или усмена.

Који ће се од ова два начина надметања употребити и кад, наређиваће надлежни Министар или његов овлашћеник односно Аутономна Управа.

Члан 83.

Државни активни чиновници и народни посланици не могу бити ни посредни ни непосредни попуњачи, посредници или предузимачи у државним набавкама и радовима у опште, ни бити заинтересовани директно ни индиректно.

Члан 84.

Уговори са државом закључени не могу се после на штету државе раскидати или мењати.

Изузеци од овога допуштени су само по одобрењу Државног Савета.

Ако се не могу саставити редовне (опште) седнице, онда ће пуноважне одлуке по тражењу овог одобрења моћи доносити један од Одсека Државног Савета.

Кад надлежна власт, која је уговор за државу закључила, било по својој иницијативи или по захтеву свог саговорача, има да одлучи о раскиду или измени уговора на штету државе, онда ће она, пре свога решења, бити дужна од нарочитог Саве-

тодавног Одбора прибавити мишљење: да ли су и у колико измене или раскид уговора оправдани с обзиром на стање пијаце у погледу дотичне робе или материјала, као и на друге околности, а нарочито имајући у виду и спекулативни карактер дотичног уговора, који сам по себи доноси са собом и извесан ризик за уговорача — лиферанта. Саветодавни Одбор даће и своје мишљење под којим се условима могу допустити измене односно раскид уговора.

Саветодавни Одбор поставља се Краљевим Указом, на предлог Министра Финансија, почетком сваке године и у њега улазе: један члан Главне Контроле, два члана Касационог Суда, један члан Апелационог Суда, два професора Правног Факултета, Државни Правобранилац или његов заменик, Генерални Директор Државног Рачуноводства или његов заменик, по један представник: Трговачке и Индустријске Коморе, Удружења Банака, Удружења Инжињера и Архитекта и Главног Задружног Савеза. Ове представнике одређују дотичне Коморе односно Удружења.

Мишљење Саветодавног Одбора није обавезно за дотичну државну власт, која предлог за измену или раскид уговор чини.

Ако је за закључење уговора било потребно одобрење Народне Скупштине, онда се за раскидање или измену уговора, на штету државе, мора тражити и одобрење Народног Представништва.

Овај је члан допуњен одредбом чл. 206. Финансијског Закона за 1922/23. годину, која гласи:

„Закон о државној трошарини, таксама и пристојбама са њиховим изменама и допунама како ранијим тако и у овом

закону остаје на снази дотле, докле важе и одредбе овог Финансијског Закона“.

Према томе, овом је одредбом продужена важност, између осталих, и одредби чл. 5. закона о буџетској дванестини за месец јули 1922. године, чији последњи став гласи:

„Приликом тражења одобрења да се уговори закључени са државом раскину или измене, сходно чл. 84. закона о државном рачуноводству, плаћа се за раскинуће или измену половина оне таксе, која се плаћа приликом склапања уговора.“

Члан 85.

Министри не могу закључивати ни путем давања у акорд, ни путем лицитације послове на дужи рок од године дана; у противном случају уговор ће се за још преостало време раскинути, а Министар, који га је закључио, биће према држави материјално одговоран у смислу чл. 58. ов. закона за штету, коју би држава евентуално морала накнадити другој уговорној страни.

Изузетак од овог чине уговори које одобрава Народна Скупштина. Затим уговори: за давање или узимање под управу или под закуп државних или приватних непокретности; за преношење поште; за грађевине; за подизање, одржавање и оправку државних објеката; за профијантске набавке; за набавке сировог и полупрерађеног материјала; као и за набржање и ратну потребу војске и морнарице, а све по претходном одобрењу Министарског Савета.

Сви ови уговори могу се закључити на дуже време, али онда мора сваке године у буџет да се уноси део издатка, који на њу пада.

Члан 85. а.

Сви материјали, предмети, артикли и остале потребе у природном, прерађеном или готовом виду

за државне потребе у опште, набављаће се по одредбама овог закона редовно у земљи од домаћих произвођача, прерађивача или подузетника и то првенствено од оних који су држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

С обзиром на члан 18. закона о привременој помоћи инвалида и породица погинулих, помрлих и несталих ратника, код свих државних набавака, испорука, продаја и радова у опште имају првенствено право инвалиди и породице погинулих, помрлих и несталих ратника, њихова удружења, њихове привредне задруге, и удружења у којима су већина чланови лица заштићена поменутиим законом.

У колико ових материјала, предмета, артикала и осталих потреба не би имало, нити би се могло произвести, прерадити или изградити у земљи, набавиће се и ван земље, такође по одредбама овог закона. У том случају могу у тим набавкама учествовати и стране фирме непосредно или преко својих, њиховом државном влашћу легитимисаних, представника.

Такве набавке могу се објавити и у страним листовима.

Члан 85. б.

За све оне материјале, предмете, артикле и остале потребе, којих има у земљи па се не би могли набавити услед тога, што домаћи произвођачи, прерађивачи и набављачи (лиферанти) неће да учествују у лицитацијама и погодбама, или су нудили цене не-сразмерно скупље од цена на домаћим и страним тржиштима, надлежни Министар може, по предходном писменом утврђењу таквих случајева и по

предходном одобрењу Министарског Савета, наредити неограничену лицитацију, односно погодбу, на којима могу учествовати и страни држављани под условима предвиђеним у чл. 85.а.

И у овом случају такве набавке могу се објавити и у страним листовима.

Члан 85.в.

Тако исто код свих радова, који се имају за рачун државе обавити (грађевине, грађевински објекти свих врста на суву и води, путеви, железнице, мостови, пропусти, прокопавање канала, грађење кејова и пристаништа, регулисање токова река и т. д.), давање се увек првенствено нашим грађанима или домаћим друштвима, који ће редовно обављати колико је год могуће материјалом домаћег порекла и радном снагом наших грађана.

Надзорне власти контролисаће специјално извршење ових услова, водиће евиденцију о пореклу материјала, радника и стручњака запослених на тим радовима. Без одобрења надзорне власти неће се смети употребити материјал страног порекла, нити упослити стручно особље и радништво страног држављанства.

Члан 86.

Непосредно, без јавног надметања, могу се за куповине или продаје закључити ове погодбе:

1., за набавке, Transporte, грађевине, давања или узимања под управу или под закуп државних или приватних непокретности, ако приходи или издаци не прелазе сто хиљада динара, или ако, у случају да уговор траје више година, годишњи издаци

или приходи не износе више од педесет хиљада динара;

2., за све набавке, Transporte и грађевине у случајевима и приликама које изискују да се ови радови држе у тајности, или кад прешност потребе у изненадним приликама не допушта држање лицитације. Али онда морају ове закључене погодбе, после нарочитог реферата надлежног Министра, а у споразуму са Министром Финансија, бити одобрене од стране Министарског Савета;

3., за набавке предмета, чија је израда искључиви патент или увозно право појединаца, ако друге које врсте тих предмета нема;

4., за објекте, који се могу наћи само код једне личности на пр. старине, уметничке и научне збирке и томе подобно изузетно ретки предмети;

5., за набавку производа, радова и прерађевина кућног рада или државних инвалидских радионица;

6., за набавку предмета и материјала наоружања и убојне спреме, научних књига, техничких и хируршких инструмената, конструкција, вештачких производа, машина и радова за које се захтева нарочита прецизност и чија се израда може поверити само специјалистима, санитетских и апотекарских материјала и прибора (серума, лекова, вакцине и т. д.) било по погодби или по утврђеним продајним ценама реномираних произвођача.

Претходно, има се стручно комисијски утврдити прецизност и првенство ових предмета.

7., за набавке с којима има да се изврше огледи (опити);

8., за набавку потребног материјала ради брзе оправке, елементарним непогодама или којим другим случајевима (пожаром, сударом и томе слично) оштећених државних објеката (грађевина, жељезница, мостова, тунела, вијадукта, насипа ит.д.), који се радови могу извршити и у режији и по одобрењу непосредног представника дотичне службе, који ће тај свој поступак накнадно оправдати и од надлежног Министра тражити одобрење учињених издатака;

9., за куповине јахаће, теглеће и товарне стоке за потребу војске, као и за куповину коња и друге стоке, нарочите пасмине за приплод у државним установама;

10., за набавке, транспорте, радове и грађевине, за које није поднесена приликом две одржане лицитације никаква понуда, или за које су понуђене цене, које се не могу примити, но ако је у оваквим случајевима, надлежна државна власт утврдила највишу (максималну) цену, онда се она не сме прекорачити.

У овом случају надлежни Министар може наредити извођење радова у режији;

11., за набавку материјала за осветљење, огрев и простирку за време маневара;

12., за оправке и преправке оружја, муниције, инструмената, убојне спреме, алата, машина и машинских инсталација.

Ове оправке и преправке могу се вршити у иностранству, ако се у земљи не би могле извршити;

13., за куповину животних намирница, које се по начину продаје и по начину потрошка, не могу

набавити ни јавним надметањем ни писменим погодбама (артикла исхране болесника, војника, питомаца, ђака и инвалида у државним заводима, притвореника и т. д.), затим школских уџбеника и осталих ситних прибора за себе, канцеларије, школе, и т. д. Сви ови артикли и прибори куповаће се комисијски из руке у руку, а по упуствима и у одређеним границама од стране представника дотичних државних установа, — што ће се подробније правилником прописати;

14., за набавку жита и фуражи за људе и стоку код војске.

За куповину ових артикала могу надлежне власти унапред, према кретањима тржишних цена, сами одређивати цене и позвати произвођаче да их непосредно (без посредника) доносе у државна слагалишта по утврђеној каквоћи и предају комисијама, које ће им испоруке одмах исплаћивати — ако би то по државне интересе било корисније. У оваквим случајевима куповине се објављују преко дневних и стручних листова, полицијских и општинских власти;

15., за продају неупотребљиве покретности (намештаја, прибора, материјала, предмета и т. д.) чија вредност не прелази пет хиљада динара;

16., за продају пољопривредних производа, непотребне или осакаћене стоке, дотрајалих справа са државних добара као и производа државних индустријских предузећа, а у случајевима кад државни интереси и кретање тржишних или берзанских цена то дозвољавају;

17., за куповине из првих руку: дувана, соли и петролеума. Ове куповине морају се вршити комисијским путем. У комисији мора бити и један члан Управног Одбора Управе Државних Монопола“.

Члан 86.а.

За сваку набавку или продају, као и за извођење разних радова, који се путем јавног надметања (чл. 82.) или путем непосредне погодбе закључују, морају се претходно прописати писмени услови и утврдити образац (модел, план, предрачун, тип, мустара,) где је год могуће да се он утврди.

Условима се обухватају сви елементи административне, техничке или технолошке и финансијске природе као: докази о подобностима надметача, јемства (кауција), количина, каквоћа, размера, време, начин и место предаје, испитивања, оцењивања и примања или узроци одбацивања испорука, административно правне последице, које могу наступити у погледу на положену кауцију, ако се набављачи или предузимачи не буду придржавали услова у уговору; затим, исплата, испорука, течај и монета новца.

Обрасце (моделе) утврђују стручне комисије, које поред својеручних потписа стављају на њих државни печат дотичне државне власти и своје личне. На њих стављају своје потписе и печате и набављачи, кад им се набавке уступе.

Где се обрасци (модели) по природи предмета не могу утврдити, прописују се описно или цртежом и утврђују и потписима и печатима као и обрасци.

Услови лицитације морају обележити и доказе о подобности, које се траже да се покажу, да би лице једно могло бити пуштено на лицитацију.

Уговором после извршене лицитације, не смеју се мењати услови под којима је извршена лицитација.

Члан 87.

На јавне лицитације за набавке, грађевине, експлоатације, транспорте, радове и израде, за које се може одобрити без икакве штете неограничена конкуренција, не могу бити пуштена она лица која су надлежни Министар или његов овлашћеник, односно Аутономна Управа, огласили као неподобна.

Члан. 88.

За сигурност извршења уговора набављачи или предузимачи поред писмених доказа о својим подобностима за дотични посао полажу још и кауцију и то: домаћи 5⁰/₁₀ а страни 10⁰/₁₀ од укупне уговорене вредности дотичне набавке односно предузетог посла или предрачунске вредности грађевине. Изузетно може се одредити и већи проценат кауције.

То јемство (кауција) може бити:

- 1., у готовом новцу;
- 2., у државним и државом гарантованим обвезницама (облигацијама), по номиналној вредности;
- 3., у заложницама Управе Фондова и заложницама и комуналним обвезницама, које је Министар Финансија огласио способним за кауције и признао им пупиларну сигурност, све по берзанској вредности, али не преко номиналне вредности;

4., гарантна писма новчаних завода у земљи, чији основни пуноуплаћени капитал износи најмање један милион динара могу се примати као привремена кауција код лицитација. Кад набавка остане на понуђачу који је такву кауцију положио, дужан је исту заменити са једном од кауција наведених у тачци 1., 2., и 3. овог члана.

Међутим, ако је привремена кауција код лицитација већа од сто хиљада динара, онда је понуђач, на коме набавка остане, дужан такву кауцију заменити само у половини укупне вредности са једном од кауција наведених у тачци 1., 2. и 3. овог члана, док друга половина вредности може бити и у гарантном писму новчаних завода у земљи.

Гарантна писма могу бити издана до висине уплаћеног капитала и износа резервног фонда до висине 10% уплаћеног капитала. Ова гарантна писма морају бити без рока и без нарочитих услова за исплату. Одредба овог члана важиће од 1. јануара 1922. године, а дотле остају у важности одредбе пређашњег члана 88. овог закона.

Кауција се сматра као и свака залога на коју државна власт има прече право од свију поверилаца.

Сва средства за обезбеђење које судови одобравају на примања предузимачева — набављачева, не могу се извршити пре дефинитивног обрачуна. Све ове суме служе до свршетка и дефинитивне предаје најпре за обезбеду радова предузетих уговором, па онда за обезбеду радничких надница, агената и радника у акорду и лифераната материјала и тек онда за обезбеду пријављених других потраживања.

Уговором се не може уговорити плаћање интереса или комисиона за суме, које су набављачи или предузимачи били дужни да у напред положе као јемство (кауцију) за извршење уговора.

Члан 89.

Лицитације се (усмене и офертална) морају у „Службеним Новинама“ објављивати најмање 30 дана пре дана одређеног за надметање. Свака лицитација мора бити објављена три пута, а рок од тридесет дана рачуна се од првог огласа. Огласи за државне набавке сматрају се као врло хитни, и први оглас мора се оштампати најдаље у року од пет дана по пријему огласа у Државној Штампарији.

Поред обавезног штампања огласа у „Службеним Новинама“ могу се ови штампати и у службеним покрајинским листовима као и у другим стручним и дневним листовима.

У хитним ванредним случајевима може се горњи рок по решењу дотичног Министра скратити у пола.

Објаве морају садржати:

- 1., која власт држи лицитацију и ради чега;
- 2., на којем месту, кога дана и у који час има да се изврши надметање;
- 3., где се могу услови видети;
- 4., величина кауције, где се она има положити, кога дана и до кога часа.

У којем ће се року објављивати погодбе и куповине (из чл. 86. овог закона) и на који начин решаваће Министри, сваки за своје подручје, или њихови овлашћеници односно Аутономна Управа.

Члан 90.

Оферталне лицитације се врше на основу писмених и запечаћених оферата, а усмене и јавним надметањем.

Оферти морају бити јавној седници поднесени запечаћени непосредно од понуђача или надлештва, ако га је оно који дан раније примило, но ипак не-отворени.

Отварање оферата врши комисија од три члана указна чиновника, коју одређује власт која је наредила лицитацију.

Протокол лицитације води најмлађи члан комисије. Министар или онај кога је он за то овластио, има да реши о резултату извршене лицитације најдаље у року од тридесет дана.

Члан 91.

Код оферталне лицитације пре отварања оферата, а код усмене пре почетка надметања, морају се испитати гаранције (кауције). Само оферти оних, који испуњавају услове о подобности, и који су тражене гаранције (кауције) дали, отвориће се. Ако комисија приликом решавања нађе да је неко од понуђача неподобан искључиће га из учешћа у лицитацији. То исто вреди и за усмене надметаче да би им се дозволило надметање.

Личитације су јавне. На првој личитацији мора бити најмање три надметача.

Примљени такмичари (на оферталне или усмене личитације, погодбе и т. д.) дужни су да претходно прочитају писмене услове с обрасцима, да их пот-

пишу с изјавом: да су им услови личитације познати и да пристају по њима надметати се.

Подробније поступке о дану личитације, погодаба и т. д. (часу почињања личитације, обрасцима, офертима, року њихова примања) прописале се правилником.

Члан 92.

Ако су више такмичара (офертаната) поднели истоветне понуде, које су, при том, и најповољније онда ће комисија одмах у истој седници само између тих такмичара извршити уже, било усмено било писмено, надметање на засебном записнику (протоколу). Са најповољнијом понудом, која се добије на ужој личитацији, поступиће се даље по одредбама овог закона.

Члан 93.

Неодређени оферти, т. ј. оферти, који не садрже у себи све потребне елементе за изналазак цена, или који условљавају измену прописаних, услова као и накнадни оферти поднесени после закљученог пријема оферата, не смеју се узимати у поступак. Код усмених личитација, допуштен је приступ само оним надметачима, који су до одређеног рока положили прописну кауцију. Забрањено је удаљавање надметачима и члановима комисије за време трајања личитације.

И код усмених личитација, после закљученог надметања не смеју се узимати накнадне понуде.

Члан 94.

Ако једна личитација не успе, било због недовољног броја такмичара или због претераних

цена, онда ће се одредити нова лицитација у року од двадесет дана. У хитним и ванредним случајевима може се овај рок по решењу дотичног Министра скратити у пола.

Нова лицитација извршиће се с оним бројем такмичара, колико се буде пријавило.

Ако би дошао само један, и с тим једним може се закључити директна погодба, ако би понудио цену нижу од предрачунске или од најниже понуђене на првој лицитацији, и даље поступити по одредбама овог закона.

Члан 95.

Резултат сваке лицитације, и усмене и оферталне, као и сваке погодбе, утврдиће се једним записником (протоколом), који ће садржати ток лицитације или погађања.

Цене ће се писати и бројевима и словима. Код усмених лицитација писаће се бројевима, а само последња најповољнија и бројевима и словима.

Овај записник потписаће комисија и сви присутни такмичари. Одбијање или неспособност последњих да потпишу, споменуће се у записнику нарочито.

Члан 95.а.

Резултати извршених лицитација или непосредних погодаба (уговора) са свима податцима, који те радње објашњавају, као и документовани елаборати закључених набавака и куповина или извршених радова из чл. 86. овог закона (осим оних из тачке 3., 4., 6., 8., 9., 11., 13., 14. и 15) с погледом на чл. 95.в. овог закона морају бити претходно

прегледани, свестрано испитани и оцењени, па тек онда поднесени надлежном Министру, или ономе кога је он зато овластио, на одобрење.

Члан 95.б.

При Министарству Финансија установљава се Одбор за Оцену Државних Набавака, чију ће организацију и делокруг рада прописати Министар Финансија правилником. Овај ће Одбор давати и стручна мишљења по свима питањима, која се односе на државне набавке.

Члан 95.в.

Све одржане лицитације и погодбе за набавке преко сто хиљада динара морају се пре коначног одобрења доставити Министарству Финансија за Одбор за Оцену Државних Набавака.

Лицитације или директне набавке за људску и сточну храну може одобравати сам Министар Војни и Морнарице, ако не износе више од четири стотине хиљада динара.

Реферати о извршеним лицитацијама и погодбама поднесени Министарству Финансија морају садржати све документоване податке, који њихове поступке објашњавају: наслон на законске одредбе односно надлежно овлашћење за тај административни поступак; назначење и осигурање буџетског кредита за покриће издатака; административно-правне, техничке и финансијске услове, калкулацију тржишних цена наспрам постигнутих; порекло предмета набавке; утврђене обрасце (моделе, мустре, планове и т. д.) за дотичну набавку; записник

закључене лицитације односно погодбе или продаје и образложено али одређено мишљење.

Члан 95.г.

Личитације или погодбе у износу преко сто хиљада динара, односно преко четири стотине хиљада динара за набавку хране за војску, па до два милиона динара одобраваће ресорни Министар у споразуму са Министром Финансија. Преко ове суме одобраваће Министарски Савет.

Члан 96.

Сви примљени предмети по чл. 95.в. овог закона надлежни Министар или онај кога је он овластио, подвргнуће прегледу и свестраној оцени помоћу својих надлежних стручњака, референата (начелника) који ће уз садејство Одбора за Оцену Државних Набавака свестрано оценити и дати своје одређено мишљење на дотични предмет набавке па онда донети решење.

По свакој закљученој личитацији односно погодби или продаји има се донети коначна одлука најдаље у року од тридесет дана.

Министри могу овластити и подручне им другостепене органе да и они по одредбама овог закона изводе и одобравају личитацијске и непосредне уговорне набавке, односно продаје у границама права које им даје одредба чл. 95.г. овог закона. Подробнији поступци прописане се правилником.

Одлука коју донесе Министар или његов овлашћеник односно Аутономна Управа дефинитивна је.

Ова се одлука има донети у корист најповољније понуде, узевши у обзир све услове и моменте од значаја за оцену понуде.

Овим се чланом не мења члан 6. Уредбе о Самосталној Монополској Управи.

Члан 97.

Услови односно уговор, које су — који су — потписали дотични Министар или његов овлашћеник, односно Аутономна Управа или њихови делегати и дотични набављач или предузимач или купац, по којима је — и по којему је — уступљена набавка потписаном лиферанту односно предузимачу или купцу — јесу — јесте — јавна исправа по грађанско-судском поступку.

Овако потписани услови сматрају се као уговор и увек ће се потписивати у два примерка, односно онолико примерака колико има уговорача.

Набављач или предузимач односно купац или приватни уговорач сноси све државне дажбине по постојећим законима (о непосредном порезу, таксама и т. д.), који на дан закључења личитације и погодбе важе изузимајући оне који би законима од тога ослобођени били.

Члан 98.

Ако се набављач или предузимач не би придржавао услова у уговору, и своју обавезу у свему испунио, набавка, транспорт, експлоатација, грађевине, радови, израде и т. д. уступиће се на новој личитацији или погодби другоме или ће се извести у режији на рачун првог набављача или предузимача који је одговоран за штету.

Исто тако извршиће се и поновна продаја на штету купца, ако овај не би испунио услове погодбе (уговора).

Члан 99.

Свака лицитација, која не одговара одредбама прописаним у овом закону, сматра се као и да не постоји.

Члан 99. а.

Ако би набављач или предузимач захтевао продужење уговореног рока за испуњење своје обавезе и ако би му се тај рок могао продужити, онда ће му се приликом ликвидовања набавке, радова итд. у корист инвалидског фонда одбити од рачуна, од сваке хиљаде динара вредности уговорене набавке, радова, израде итд. по 2.— динара дневно за онолико дана, за колико му је и испуњење обавезно продужено. Ово продужење мора се тражити десет дана пре истека уговореног рока. Ова се одредба мора унети у сваки уговор. Ако би га у испуњењу обавезе о року смела несавладљива сметња (форс мажер), онда не плаћа новчану казну, али је дужан оправдати је пуноважним писменим доказима; а у противном не ослобођава се те казнене у овом случају.

Члан 99. б.

У споровима између уговорника око каквоће испоручених набавака, солидности извршених радова итд., незадовољна страна може се користити вештачењем одбачених испорука, непримљених радова итд.

У таквим случајевима уговорници бирају по једног стручњака, а ови бирају стручњака за председника. Одлука ове стручне комисије обавезна је за оба уговорача.

Стручњаци су одговорни и кривично и материјално за своје одлуке.

Подробнији поступци у оваквим спорним питањима прописане се правилником.

Члан 99. в.

Лиферанти, предузимачи или купци, који су кад год из неоснованих разлога одустајали од извршења уступљене им набавке или куповине, или су ма којим начином ометали набавку и тиме оштетили државне интересе, или су при испорукама односно примањима причињавали државним властима тешкоће и неприлике разним неоснованим захтевима и неумесним поступцима, може Министар, по претходно утврђеним писменим доказима о томе, таква лица искључити од једне до три године из учешћа у свима државним набавкама и продајама, што ће се одмах обзнанити преко „Службених Новина“.

Одлука о овоме извршна је.

Члан 100.

Текст чланова 86. до 98. закључно мора бити прикуцан на зиду у сали за лицитирање.

Огласи за надметање такође се морају позвати на те чланове законске.

Члан 101.

Непосредно закључене погодбе или куповине морају исто тако бити потписане од стране Министра или оног који је за то овлашћен, односно Аутономне Управе и морају се здружити са актима која их објашњавају.

Овим се не мења члан 6. Уредбе о Самосталној Монополској Управи.

И ове погодбе и куповине постају јавна исправа по грађанско-судском поступку кад се испуне услови из чл. 97. овог закона.

И за њих важи последњи став чл. 97. овог закона.

Члан 102.

Члан 102. укида се, јер је ушао у састав чл. 88.

Члан 103.

Ниједним уговором не може се обавезати административна власт, да даје отплате унапред.

Од овог правила се изузимају:

1.) плаћања у напред за извршење радова у режији;

2.) плаћања у напред, која се могу учинити на заложене државне ефекте или друге државне или државом субвенционисане вредности до једне десетине износа;

3.) плаћања у напред трговачким или индустријским кућама и заводима од ноторне кредитне способности, а које обично не узимају да извршују радове или лиферације материјала без плаћања у напред;

4.) плаћања у напред банкарским кућама, које су овлашћене да врше или посредују годишњу амортизацију државног дуга, и

5.) плаћање закупа, зграда и земљишта за државне потребе ако је то уговором условљено.

Члан 104.

Погођена цена може се плаћати лиферанту или предузимачу и у сразмерним отплатама, али

само према вредности свршених радова или излиферованог материјала.

Ове отплате не смеју прећи скупа пет шестина од вредности извршених радова или испоручених материјала.

Члан 104.а.

Правилник за извршење овог одељка закона прописује Министар Финансија у споразуму са надлежним Министрима.

Члан 105.

Нарочитом уредбом донеће се особени прописи о начину набавака и издавања налога за исплату у опште за време рата према потребама војне управе тог времена.

Члан 105а.

Сви закони, уредбе и прописи у појединим областима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, који се односе на уговоре и набавке, а противе се одредбама овог закона, престају важити од 1. октобра 1921. године.

В. Помоћна средства државне благајне.

Члан 106.

Државна Благајна исплаћује по прописима овог закона из прихода државних, које јој буџет државни, односно нарочити закони, стављају на расположење, или готовим новцем својим, или упутницама на своје огранке, или упутницама на Народну Банку и обрачуном са њом по прописима који за то постоје.

У колико притицање буџетских прихода не допушта исплате издатака готовим новцем, обичним кратким упутницама и текућим рачуном на време, Главна Државна Благајна се служи за набавку готовог новца нарочитим упутницама које носе интерес. Оне се зову благајнички записи или бонови.

У правилник за извршење овог закона унеће се нарочити прописи за претходну контролу над издавањем благајничких записа од стране Главне Контроле.

Члан 107.

Благајнички записи примају се на свима државним благајницама као готов новац о роковима на које гласе, а у кауцију увек по именитој вредности.

Члан 108.

Благајничких записа или бонова има две врсте. Једни су редовни а други су ванредни.

Члан 109.

Редовни благајнички записи гласе на доносиоца и могу се издати на рок најдужи од године дана, рачунајући од 1. јануара дотичне године у којој се издају, т. ј. сви благајнички записи морају имати крајњи рок плаћања 31. децембар оне године, у којој су издани. Интерес на њих, са свима трошковима не може бити већи од 5% на ефективну суму.

Сума ових благајничких записа одређује се сваке године Финансијским Законом. Никад ни у ком тренутку не може бити ових благајничких записа у оптицају за већу суму од суме одређене Финансијским Законом.

Члан 110.

Редовни благајнички записи, који се на крају године, т. ј. 31. децембра, нађу у оптицају, морају се или исплатити, или заменити новима, ако на то пристане подносилац записа, или претворити у обвезнице (чл. 115.).

Члан 111.

Облик ових бонова одређује Министар Финансија.

Члан 112.

Ванредни благајнички записи су они који служе као покриће за обртни капитал Главне Државне Благајне код Народне Банке.

Облик њихов такође прописује Министар Финансија, али он мора бити мало различан од облика редовних благајничких записа. За њих важе прописи закона о продужењу повластице Народној Банци од 15. марта 1908. године.

Они могу бити и стални, т. ј. не морају се обнављати као редовни благајнички записи, по споразуму Министра Финансија и Народне Банке.

Члан 113.

Депозити разни у државној благајни и њеним филијалима представљају државни дуг, који је држава дужна увек вратити ономе коме припадају, чим се он пријавом уредно легитимира и депозит тражени буде способан за издавање по осталим законским прописима који за њега важе.

Члан 114.

Депозити ма које врсте не могу се употребити ни за дневне потребе државне благајне. О њима се

води засебан рачун и држи стална евиденција по прописима и упутствима Министра Финансија за сва државна надлештва.

Члан 115.

Осим ових средстава Државна Благајна за подмирење потреба државних може имати на расположењу и средства која потичу из зајмова по обвезницама с кратким и дугим роком.

За обе ове врсте државног задужења мора постојати нарочито претходно законодавно одобрење у облику закона. Једно законодавно одобрење је везано и за облик и за све услове задужења. За сваку измену у облику и условима тражи се ново претходно одобрење законодавног тела.

Обвезнице с кратким роком могу имати најдужи рок од шест година.

Облик обвезница с кратким роком је сличан благајничким записима.

Г. Нарочите одредбе.

Члан 116.

Број и врсте указних звања једне буџетске партије не могу се мењати и прекорачивати. Може се само место једног чиновника више категорије и ранга поставити један чиновник мање категорије и ранга, ако то допуштају други законски прописи.

Исто тако не могу се на један буџетски кредит постављати лица с ванредним звањима, нити се могу постављати указна лица на место неуказних. Обрнуто може бити, ако то допуштају други законски прописи: неуказни на место указних могу бити.

Члан 117.

Чиновник, који се услед пензионисања или отпуштања удаљава с положаја, мора бити разрешен од своје дужности најдаље за десет дана. Но онај чиновник, који би био спречен озбиљном болешћу или којим другим неотклоњивим узроком, те не би могао дужност лично предати, сматраће се, буџетски, да је од дужности разрешен по истоку десет дана од дана указа. Овим се не мењају одредбе о предаји дужности и одговорности с тим скопчаном, које прописују други закони и други чланови овога закона.

Члан 118.

Плата, пензија и имовина покретна и непокретна руковалаца каса или благајника и руковаца материјала законска је залога држави од дана постављења до дана добивене разрешнице Главне Контроле. Код имовине стечене пре постављења на звање које повлачи собом законску хипотеку, законска хипотека државна долази после општих привилегија по грађ. закону и после до дана постављења стављених интабулација. Код имовине стечене после постављења, ако је прибављена нетеретним уговорима долази одмах после општих привилегија и после хипотека стављених до дана прибављања, а ако је прибављена теретним уговорима онда и после хипотеке продајчеве за евентуални наплаћени остатак цене, архитекте, предузимача, и т. д. Никакав пренос, уговор, погодба, и т. д. на штету ове законске хипотеке државне за све време у предњем ставу одређено нема вредности.

И женино имање у колико је после постављења увећано или стечено, а не би се могло доказати да је купљено за новац, који њој припада, од прихода њеног имања или да га је наследила или сама стекла, законска је залога државна за све време одређено првим ставом овога члана.

Члан 119.

Руковаоци каса и материјала морају своју дужност предати у року од тридесет дана од саопштења указа за које им време и плата припада.

Руковаоци каса и материјала као и рачунских књига, морају своју дужност уредно предати и записником нарочито утврдити да би се јасно могла знати одговорност свакога од њих.

Ближе одредбе о овоме прописује Министар Финансија по споразуму са Главном Контролом.

Члан 120.

Једномесечна посмртна плата, пензија, издржавање, милостиња, издаје се породици умрлих, без одбитка редовног улога за фонд удовички.

Члан 121.

За пензионера се сматра сваки чиновник од дана указа о пенсији, без обзира је ли од дужности разрешен или није.

Члан 122.

Постављањем чиновника било у истој било у другој струци не сме се прекорачити највећа плата звања за које се чиновник поставља, изузимајући разлике које долазе од разлике у монети кад је плата први пут одређивана.

Члан 123.

Чиновник и службеник државни у опште мора бити и на раду у оном надлештву за које је постављен и где плату по указу и закону има да прими.

Овај је члан допуњен одредбом чл. 79. Финансијског Закона за 1922/23. годину која гласи:

„Изузетно од чл. 123. закона о државном рачуноводству, овлашћује се Министар Просвете да може у 1922/23. год. употребити професоре Универзитета, средњих и стручних школа, наставнике и наставнице народних школа на рад у музејима, у средњим, стручним и хуманим школама према указаној потреби и ако су у месту свог постављења.“

Исто тако, овај је члан допуњен и одредбом чл. 80. Финансијског Закона за 1922/23. годину, која гласи:

„Овлашћује се Министар Просвете да може, изузетно од чл. 123. закона о државном рачуноводству, задржати на раду у буџетској години 1922/23. год:

1. учитеље и учитељице грађанских и народних школа додељене на рад Министарству Просвете и Покрајинским Управама, ако су неспособни за школски рад, у домовима за заштиту деце, у обласним, окружним и месним заштитима; у дому за глуво-нему и морално оронулу децу; у дечијим склоништима и обдаништима; у ђачким домовима и трпезама; у средњим, стручним и грађанским школама и на положајима вршилаца дужности школских надзорника.

2. наставнике и наставнице средњих и стручних школа, додељене на рад Министарству Просвете и Покрајинским Управама, ако су неспособни за школски рад: у музејима, позориштима и занатско-уметничким школама, као и наставнике, који су просветни инспектори за студенте у иностранству, лектори српско-хрватског језика на страним Универзитетима као и оне који врше дужност школских надзорника.“

Члан 124.

Исплата плата, пензија, издржавања, додатака, врши се почетком свакога месеца за месец који

настаје. Одступање од овога правила може бити за неуказне службенике и дијурнисте, али се и њима у сваком случају мора издавати награда у напред за извесно време онога месеца, који је настао и траје.

За војнике и подофицире вреди оно што и за указне чиновнике.

Давање плата, пензија, издржавања, додатака и т. д. за месец који још није настао забрањује се, и сви противни прописи овоме опадају. За противно поступање казни се по § 112. крив. закона и благајник и прималац, без обзира на ма чију наредбу, усмену или писмену.

Овај законски пропис не вреди за цивилну листу Краљеву.

Члан 125.

Издаци по претходном чл. 123. и 124. врше се само на каси где је кредит за то отворен, а на другој каси само по уредном налогу касе која има за то отворен кредит.

За противно поступање казни се по § 112. крив. закона и благајник и прималац.

Члан 126.

Сви службеници државни примају плату на каси где су са службом по постављењу до дана указа, или акта о премештају, а од тога дана на каси новог опредељења.

Вишак изузете плате вратиће благајнице где је службеник постављен оној благајници која је издатак учинила по чл. 81. овог закона.

Овај је члан допуњен одредбом чл. 298. Финансијског Закона за 1922/23. годину, која гласи:

„Изузетно од чл. 126. закона о државном рачуноводству чиновницима, који се већ налазе у државној служби у случају унапређења, постављења на друге дужности или премештаја у друга места, рачунаће се нове припадљности почев од првог дана месеца који следује за унапређењем, постављењем или премештајем“.

Члан 127.

Сваки службеник државни задобија право на плату за наредни месец по календарском рачунању времена. На случај смрти неиздата плата издаје се породици, поред посмртне плате по §§ 32. и 79. закона о чиновницима грађ. реда, по чл. 124. овог закона.

Овај се пропис односи и на лица која примају издржавање у име народног признања и она која примају милостињу.

Члан 128.

За менична потраживања не могу се узети у попис: плата, додаток, хонорар, пензија, дневница, подвознина и селидбина указних и неуказних чиновника и државних служитеља, и надница и зарада радника и мајстора у државним радионицама.

Побројани приходи не могу се узети у попис ни за каква потраживања кад би то сам дужник одобрио или у залогу дао.

Одредба првог става овог члана ступа у живот по навршењу четрдесет и осам месеци од дана ступања у живот овог закона, а други став овога члана не вреди за чиновничке и Офицерску Задругу, за чисто радничке и чиновничке касе и фондове, за осигуравајућа друштва, као и за оне новчане заводе, који донесу одлуку, да чиновницима дају кредит без меничне подлоге.

Указни и неуказни чиновници који би на рачун тих прихода чинили задужења и не би сами своје обвезе испуњавали на време већ би зато били судом осуђени, оптужиће се дисциплинском суду, који ће даље поступити по закону о чиновницима грађанског реда, односно по одредбама војног закона.

Судови су дужни да достављају те своје осуде надлежним министрима ради подношења тужбе дисциплинском суду.

Члан 129.

За унапређење чиновника и службеника државних важе ове одредбе:

1. Унапређења могу се чинити: а, из кредита на унапређења буџетом одређеног за дотичну годину; б, из уштеда на личне издатке дотичне буџетске партије које су постале без повреде чл. 116. овога закона.

2. И у једном и у другом случају унапређење ма у које доба године било извршено сматра се, буџетски, у погледу кредита да је дато 1. јануара, ма да уживање унапређења почиње од дана указа.

3. У случају под а буџет на плате за идућу годину може бити повећан само за суму одобреног кредита на унапређења за текућу годину, а у случају под б не може бити повећан, из тога разлога, нимало.

4. Унапређења у случајевима под б могу се чинити само за службенике дотичне буџетске партије, где има уштеда.

Овај је члан допуњен одредбом чл. 278. Финансијског Закона за 1922/23. годину која гласи:

Унапређење чиновника и службеника може бити само из кредита одређеног за то у смислу чл. 129. закона о државном рачуноводству. Из плата непопуњеног броја особља одређеног буџетом не може бити унапређења ни у ком случају“.

Члан 130.

Величина станарине оним службеницима који имају права на станарину по особеним законима одређује се годишњим финансијским законом, ако она није тим законима одређена. Тако и број службеника који на то право имају.

Члан 131.

Привремених издатака може бити само на основу законских прописа, на рачун путног и себног трошка, или на рачун хонорара, строго у границама права на примање, као и у оним случајевима где то Министар Финансија нарочито и писмено одобри.

Чиновници и службеници државни који су привремено узели новац из државне касе по првом ставу овог члана, дужни су у најкраћем року свршити обрачун с државном касом. За противно поступање одговорни су дисциплински Министру Финансија.

Вишак узет на рачун путног, или путног и себног трошка, или хонорара, наплаћује се одмах од плате, хонорара или пенсије дотичног чиновника. У сваком противном случају одговара благајник за накнаду штете, и дисциплински Министру Финансија.

Овај је члан допуњен одредбом чл. 34. Финансијског Закона за 1922/23. годину, која гласи:

„Министар Финансија може дати опште овлашћење државном подсекретару, генералном директору, помоћнику генералног директора, као и начелницима оделења Генералне Дирекције Државног Рачуноводства, да по свима врстама расхода, за које постоје одобрени кредити, доносе решење о њиховом ангажовању и издају налог за исплату у смислу чл. 64. и 131. закона о државном рачуноводству, с тим, да генерални директор и његов помоћник могу бити наредбодавци за издатке који не прелазе суму од 100.000. динара, а начелници оделења за издатке до 5.000. динара“.

IX.

Завршни и Општи Државни Рачун.

Члан 132.

Завршни Рачун и Општи Државни Рачун саставља Министар Финансија за сваку годину буџетску.

Завршни Рачун показује дефинитивно стање буџета с накнадним и ванредним кредитима.

Општи Државни Рачун показује целокупно финансирање једне године, те мора показати све финансијске операције, сва примања и давања, било по распоређеним буџетским кредитима, било по финансијском закону, било по каквом особеном закону или основу, и сву радњу благајничку за ту годину.

Члан 133.

Завршни Рачун мора имати облик и разредбу буџета, и по партијама и по позицијама.

Члан 134.

Општи Државни Рачун има да покаже:

- а, суме буџета одобрених прихода и расхода;
- б, суме повећаних прихода и расхода;

в, стварно примљене и утрошене суме прихода и расхода;

г, разлике између: буџетом предвиђених сума прихода и расхода, и остварених резултата;

д, наплаћене приходе и расходе одранијих година;

ђ, сва државна примања и дуговања ма по ком основу била и ма какав карактер имала, са сумом по благајничким записима у оптицају;

е, стање касене готовине, на дан закључка књига и стање државне готовине;

ж, све финансијске операције чињене и извршене у дотичној години.

Члан 135.

Општи Државни Рачун, са Завршним Рачуном, мора бити састављен до 1. јула и одмах предат Главној Контроли на преглед.

Специјални годишњи рачуни појединих струка биће приложени Општем Државном Рачуну ради његовог објашњења.

Завршни Рачун с Општим Државним Рачуном подноси се Народној Скупштини уз предлог буџета за идућу годину по чл. 173. и 181. Устава*, али засебно, као нарочити предлог законски.

* чл. 113. и 118. Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Члан 136.

Народна Скупштина не може прећи на друго читање предлога о буџету пре но што сврши и на другом читању претрес законског предлога о Завршном Рачуну с Општим Државним Рачуном, који је уз тај буџет поднесен, и о њему не доносе своју дефинитивну одлуку.

Члан 137.

У току године док се буџет извршује сви остварени приходи, а по могућству и расходи, морају се објављивати у Службеним Српским Новинама* месечно, с потребним објашњењима. Министар Финансија се о томе стара, и он може и нарочита упуства прописивати да убрза, олакша и усаврши ово објављивање прихода и расхода државних, ради што веће и шире контроле.

* Сада „Службеним Новинама“.

Члан 138.

Овлашћује се Министар Финансија да за извршење овога закона и у границама његовим пропише у споразуму с Државним Саветом све правилнике и упуства, што ће се одобрити Краљевим указом. Истим путем уредбе ће се и мењати.

Члан 139.

Овај закон ступа у живот 1. августа 1910. године односно састављања буџета.

Министар Финансија дужан је предузети све потребне мере да се он на дан 1. јануара 1911. године може потпуно увести у живот. Буџет и све буџетске радње за 1910. годину и раније године ликвидираће се по досадањим законима, а када се то заврши губе дефинитивно важност закон о буџету од 4. априла 1903. године, као и сви закони, уредбе, правила, расписи и наредбе који су овом закону о државном рачуноводству противни, као и у колико буду противни упуствима, уредбама, правилима, расписима и наредбама на основу њега и у границама његових одредаба издатим.

Буџет и све буџетске радње за 1911. годину вршиће се од почетка по овоме закону.

Члан 139. а.

Одељак „Б“ Уговори и Набавке у Закону о Државном Рачуноводству од 6. марта 1910. године са овим Изменама и Допунама ступа на снагу у целој Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца од 1. октобра 1921. године.

Овим се Законом замењује Привремени Закон о Изменама и Допунама у Закону о Државном Рачуноводству од 6. марта 1910. године Одељак „Б“ Уговори и Набавке од 27. јуна 1921. год. „Службене Новине“ Бр. 161. од 22. јула 1921. године, списак уредаба Министарства Финансија Бр. 119. „Службене Новине“ Бр. 195. од 3. септембра 1921. године.

Овај закон ступа на снагу по обнародовању у „Службеним Новинама“.

Неколико појединих одредаба из Финансијског Закона за 1922/23. годину, које се у опште односе на закон о државном рачуноводству, а које гласе:

Члан 9.

„Све измене и допуне закона о државном рачуноводству, које су садржате у појединим озакоњеним уредбама, престају важити.“

Члан 21.

„Сва државна надлештва и установе, које рукују државним новцем, дужне су на крају сваког месеца према стању за тај месец предавати Глав-

ној Државној Благајни, односно специјалним благајницама, Окружним Финансијским Управама и филијалима Народне Банке све вишкове прихода, као и све неутрошене суме по отвореним кредитима за подмирење расхода.

Осим тога, та државна надлештва и установе слаће на крају сваког месеца Генералној Дирекцији Државног Рачуноводства (за Инспекторски Одсек) и рачуноводствима специјалних благајница изводе о оствареним приходима и учињеним расходима.

За неизвршење ове одредбе старешине надлештава и руковооци каса, поред дисциплинске одговорности по закону о чиновницима грађанског реда и по закону о Главном Државном Рачуноводству и његовом уређењу, одговараће Главној Контроли односно надлежном суду материјално или материјално и кривично по тужби Министра Финансија.

Члан 112.

„Овлашћује се Министар за Аграрну Реформу да из кредита од 30,000.000— динара, одобреног за колонизацију, врши набавке материјала за подизање кућа као и да подигне куће за потребе насељеника изузетно од прописа закона о државном рачуноводству, предвиђеним у одељку, уговори и набавке“.

Издаци из овог кредита вршиће се преко комисије од три члана, коју ће Министар за Аграрну Реформу образовати споразумно са Министром Грађевина и Министром Финансија.“

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

КРАЉЕВИНЕ

СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Генерална Дирекција Државног Рачуноводства

ДРБр. 156.000

14. октобра, 1921. год.

у Београду.

Господину Министру Финансија,

Одмах после рата осетила се неопходна нужност регулисања и груписања послова око куповине свих материјала и потреба за државне установе. У проширеној и увећаној држави, чије су материјалне потребе и многобројне и многостручне, свестрана и потпуна контрола Министра Финансија над задовољењем тих потреба постала је веома нужна. Те материјалне потребе ангажују скоро две трећине целокупног државног буџета, те је ефикасна контрола стварна допуна систематске економско-финансијске политике државне. Потребе државне, у којима лежи извор државних расхода, не престављају једну сталну, непроменљиву количину, већ се према приликама скоро сваки дан разграђавају. Према томе је, правилна расподела државних прихода на подмирење тих потреба материјалне природе од прво-

класне и велике важности. Оцена тих државних потреба додељена је једној специјалној институцији, која има да омогући ширу и потпунију контролу Министра Финансија. На основу одредбе чл. 32. е. привременог закона о буџету државних расхода и прихода за 1920/21. год. образован је Одбор за Оцену Државних Набавака, који је састављен од представника оних државних установа, које најчешће и највише набавке врше. Осим тога, у Одбору је представљено и Министарство Финансија својим делегатима, у циљу да подмирење државних потреба буде само на основу стварних економских и финансијских услова државе као и да се оно креће строго у границама кредита одобрених буџетом. *Одбор је Саветодавни Орган Министра Финансија под чијим руководством и инспекцијама ради.* Кроз предходну цензуру Одбора пролазе све државне набавке, који по њима даје своје стручно мишљење везано као неопходан и нераздвојан услов њихове извршности. Али ово није ограничење права појединих Министара у располагању својим буџетом расхода, него једно јаче и шире већ постојеће право контроле Министра Финансија над извршењем целокупног државног буџета, право контроле признато му законом о Државном Рачуноводству. У циљу што правилније и потпуније оцене појединих државних набавака, Одбор комплетирају по потреби и стручна лица из реда грађанства, која својим теоријским и практичним знањем доприносе правилности оцене.

Одбор је још одмах у почетку, као и доцније, показао несумњиво добре и корисне резултате свога рада. Међутим, једновремено већ, Одбор је конста-

товао, да није у стварној могућности подврћи оцени све државне набавке са целокупне наше територије, јер закон о Државном Рачуноводству од 6. марта 1910. године, није у потпуности, целости и важности указом од 30. децембра 1919. године распрострањен на сву државну територију. Нарочито су законске одредбе, које нормирају поступак о уговорима и набавкама у одељку „Б.“ члан 82.—105. поменутог закона том приликом изостављене. По овом питању затекло је уједињење наше земље неколико важећих закона, и то различито законодавство имало је и разне поступке. Осим овог, то неизједначено законодавство није било ни паралелно са реалном финансијском моћи државе, већ је због тога њен нормални развитак као и правилно буџетирање спутавао. Одстрањењем Одбора од учешћа и оцене при уговорима и набавкама за нове области, дала је се могућност, да се набавке, куповине, продаје, радови и т.д. врше, можда, на сасвим погрешној основи, а можда често пута, и на штету државних интереса. Не једанпут Одбор је приметио, да поједине државне установе, заобилазећи јасне и изричне законске норме, врше набавке у иностранству без предходног одобрења надлежних државних фактора, које тек по свршетку стављају само пред потпуно свршену радњу. Ради заштите државних интереса, одмах се намеће потреба за једнообразношћу поступка на целој државној територији око закључивања набавки извођења радова и вршења продаја. Осим тога, једновремено јавља се и потреба централизације државних набавака код централних ресорних институција, јер би се тиме уштедиле знатне суме како у куповним

ценама набавком на веће количине, тако и куповином у погодније време.

С друге стране, Одбор је нашао, да је одељак „Б.“ уговори и набавке закона о Државном Рачуноводству непотпун и скучен за данашње прилике и садашње државне потребе. Прописи тога закона, писани за прилике и нормално време у економском погледу, могли су бити задовољавајући за тадашње државне потребе. Сада, кад је извршено уједињење, држава проширена, а њене потребе увећане и многобројне, под промењеним економским приликама, ови законски прописи нису у могућности да свима тим потребама одговоре. Тога ради, Одбор Вам је предложио, да се израде измене и допуне закона о Државном Рачуноводству. Том законодавном мером, једном међу првима, заштитили би се државни интереси. Тако израђен одељак закона имао би се у важности проширити и протегнути, без изузетка, на целу државну територију. Ви сте потпуно акцетирали гледиште Одбора и у свему се са њим сагласили. Одређена комисија вашим решењем од 27. фебруара ове године спремила је те измене и допуне, и израђеним пројектом досадашње су одредбе проширене и нове унете. Као главнији су:

забрана државним чиновницима и народним посланицима, да не могу бити ни посредни ни непосредни понуђачи, посредници или предузимачи у државним набавкама и радовима у опште;

заштита домаће производње, у циљу подизања домаће индустрије и заштита радне снаге;

заштита, такође, државе од картелисања домаћих произвођача, прерађивача и набављача;

проширена је законска одредба за непосредне куповине и продаје и прописан начин како се оне имају извршити;

унете су јасније одредбе о састављању писмених услова и утврђивању образаца за набавке, продаје, радове;

одредба о гаранцијама — кауцијама прецизирана је;

проширена је законска одредба о објављивању лицитација;

измењене су и допуњене одредбе о оферталним лицитацијама;

јасније и прецизније су одредбе о вршењу ужих лицитација;

прописан поступак у вршењу и начину одобравања резултата извршених лицитација;

Овај израђени пројекат послат је на мишљење свима Министарствима, Покрајинским Владама, Аутономним Установама и Коморама. На основу прикупљених мишљења, пројекат је прерађен и претресен у Одбору, где је и дефинитивна редакција утврђена, која је на послетку и законску санкцију добила 27. јуна 1921. године (Службене Новине бр. 161. од 22. јула 1921. године).

По овлашћењу члана 104. а. истог закона, а према Вашем наређењу иста комисија, спремила је и пројекат Правилника за извршење одељка „Б.“ уговори и набавке у закону о Државном Рачуноводству. Правилником су обухваћене и објашњење детаљније све радње, које је закон у томе одељку прописао. Према начину рада, подељен јена ове одељке:

1. Подношење и образлагавање (мотивисање) предлога за подмирење државних потреба;

II. Одређивање начина за подмирење државних потреба;

III. Прописивање услова за извођење надметања (лицитација), погодаба, продаја, и узимања приватних или давања под закуп државних непокретности, извођење режијских радова и т. д.;

IV. Објављивање надметања (лицитација), куповина, закупа и продаја;

V. Начин полагања и враћања кауција;

VI. Извршивање лицитација и погодаба, продаја и закупа;

VII. Предлози за одобравање закључених лицитација, куповина по погодби, продаја и закуп и њихова одобравања;

VIII. О уређењу и раду Одбора за Оцену Државних Набавака;

IX. О уговорима и њиховим извршењима.

И овај пројекат достављен је на мишљење свима оним државним установама, којима је раније био послат законски пројекат измена и допуна. Послата мишљења, у колико су добијена, детаљно су претресена у Одбору а у присусву Комисије, где је и дефинитивна редакција утврђена.

Тако израђен правилник за извршење одељка „Б.“ уговори и набавке у закону о Државном Рачуноводству од 6. марта 1910. године и закону о изменама и допунама његовим од 27. јуна 1921. године, част ми је поднети Вам, Господине Министре, с молбом да га изволите потписати.

Генерални Директор,
Др. Драг. В. Дучић, с. р.
Председник Одбора за Оцену
Државних Набавака.

На основи члана 104. а. закона о Државном Рачуноводству од 6. марта 1910. год. и његових измена и допуна од 27. јуна 1921. год., 22. јануара 1922. год., 22. маја 1922. год. и 31. јула 1922. год., а у споразуму са надлежним Министрима, прописујем:

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДРЕДАБА ИЗ ОДЕЉКА „Б.“
УГОВОРИ И НАБАВКЕ ЗАКОНА О ДРЖАВНОМ
РАЧУНОВОДСТВУ.

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД 22. МАЈА 1922. ГОД.

I. Подношење и образлагавање (мотивисање) предлога за подмиревање државних потреба.

Члан 1.

Свака државна потреба, која се жели подмити и која за собом повлачи издатак предвиђен и одобрен буџетом, мора бити покренута и образложена писменим предлогом (рефератом) од стране надлежног лица, које је дужношћу позвано, или је овлашћено, да таква питања покреће и остварује.

Ови предлози треба да потичу из претходно утврђених планова, којима су на подлози одобрених кредита обухваћене поједине материјалне потребе за целу буџетску годину и предвиђени рокови, кад

се, где и које потребе и у којим количинама имају остварити т. ј. кад је и чему *најповољније* време за извршење.

Члан 2.

У овај предлог имају се унети ови елементи:

- 1., предмет потребе коју намерава подмирити и степен њене хитности;
- 2., именовање буџетске партије (позиције) и кредитне могућности за покриће издатака;
- 3., приближан прорачун за остварење дотичне потребе с обзиром на кретање тржишних цена;
- 4., на који начин и под којим условима намерава да се изведе и финансира истакнута потреба;
- 5., у ком се најдужем року може подмирити дотична потреба; и
- 6., други посебни и потребни елементи за правилну оцену истакнуте потребе.

II. Одређивање начина за подмиривање државних потреба.

Члан 3.

Државне потребе из чл. 82. и 86. закона о Државном Рачуноводству подмирују се:

- 1., средством јавног надметања (лицитације), и
- 2., средством куповине по погодби.

Члан 4.

Јавна надметања (тач. 1. чл. 3.) врши се на два начина:

- 1., подношењем писмених понуда (оферата) у запечаћеном завоју, и
- 2., усменим надметањем пријављених и примљених надметача.

Једном и другом начину циљ је да се добије најповољнија понуда.

Који ће се од ова два начина надметања употребити и кад, одлучиваће надлежни Министар или његов овлашћеник.

У доношењу те одлуке опредељиваће га: важност и вредност потребе; прилике, околности, време и услови, под којима се она може подмирити; целисходност једног или другог начина за постигнуће повољнијег исхода (резултата); склоност надметача једном или другом начину у области у којој ће се надметање вршити и т. д.

Члан 5.

Право утакмице на јавним надметањима (писменим — оферталним — и усменим) има сваки који испуни постављене услове из тац. 6. чл. 13. овог Правилника.

Члан 6.

Куповина по погодби по чл. 86. закона о Државном Рачуноводству врши се:

- 1., по претходно закљученој усменој погодби (тач. 8., 9., 11. и 13. чл. 86. зак.);
- 2., по претходно закљученој писменој погодби: (тач. 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 10. и 12. чл. 86. закона о Државном Рачуноводству);
- 3., по утврђеним продајним ценама чувених (реномираних) произвођача, (тач. 6. чл. 86. зак. о државном рачуноводству), и

- 4., по цени у напред одређеној од стране Министра односно његовог овлашћеника, (тач. 14. чл. 86. закона о Државном Рачуноводству).

За примену побројаних начина куповине мора ипак претходити одлука Министра односно његовог овлашћеника, осим случаја из тач. 8. чл. 86. закона о Државном Рачуноводству, који се накнадно доказује и одобрава.

Члан 7.

Слично закључцима из чл. 4. и 6. овог Правилника чине се на исти начин и закључци за продаје непотребних, односно дотрајалих државних материјала, предмета, намештаја, прибора, производа, стоке (тач. 15. и 16. чл. 86. закона о Државном Рачуноводству) или давање под закуп државне, односно узимање под закуп приватне непокретности (чл. 85. закона о Државном Рачуноводству).

Члан 8.

Извршним пословима у свима поступцима из чл. 4., 6. и 7. овог Правилника, рукује комисија састављена по прописима чл. 90. закона о Државном Рачуноводству.

Ову комисију одређује Министар, његов овлашћеник или Аутномна Управа.

Чланови комисије су дисциплински и материјално одговорни за све неправилности које би у извођењу поверених им послова због њихове необазливости — неумешности наступиле и осујетиле правилан исход закључака.

Члан 9.

Ако се нека државна потреба не би могла, ма из којих оправданих разлога, подмити ни на који целисходан начин из чл. 4. и 6. овог Правилника,

онда надлежни Министар може, по претходном споразуму са Министром Финансија, такву потребу осигурати и извођењем послова, радова у режији, водећи при том рачуна о услову, који је предвиђен тач. 10. чл. 86. закона о Државном Рачуноводству.

III. Прописивање услова за извођење надметања (лицитација), погодаба, продаја и узимања приватних или давања под закуп државних непокретности, извођења режијских радова, и т. д.

Члан 10.

За све закључке, које надлежна државна власт намерава учинити ради подмирења својих материјалних потреба по начинима из чл. 4., 6. и 7. овог Правилника, има нарочито да спреми и писмене услове и обрасце (моделе, мустре, типове) за истакнуту потребу, у смислу чл. 86. а. закона о Државном Рачуноводству, ако већ не располаже са унапред прописаним и установљеним условима за све врсте потреба.

Писмене услове треба изградити у довољном броју примерака да би их заинтересована лица могла купити по одређеној такси, а у недостатку истих дозволити заинтересованом лицу препис по наплати прописне таксе. Модели, мустре, типови, цртежи и т. д. имају се изградити у дуплику од којих један примерак задржава власт која врши набавку, а други примерак даје се бесплатно лицу коме се уступи дотична набавка.

У колико ови услови и обрасци буду пажљивије израђени, и у колико све чињенице од утицаја на предметно питање буду свестраније обухваћене

и справедљивије ујединачене, у толико се више и с већим правом може рачунати на успешније извршење обвеза с једне, и с друге уговорене стране.

Услови треба по својој суштини да представљају један одређен, јасан, правилано и смишљен састављен нацрт обостраних обавеза, да се ови у примени не могу погрешно схватити, а још мање двомислено тумачити.

Члан 11.

Државне материјалне потребе, поред тога, што су разнолике, разнородне и разностручне, оне су и многобројне, те се због тих особина на разне начине и под посебним погодбама и остварују.

Са ових разлога, подробни стручни услови за све те потребе не дају се збирно ни прописати за све гране државне службе. Та подробност спада у делокруг одговорних стручних органа дотичне гране државне службе, чији представник управља с њеним снабдевањем.

Оно што се у општим потезима даје обухватити и што налази заједничке примене у административним условима, као битно јемство за правилно остварење материјалних потреба у свима грамама државне службе, то ће се и изложити (формулисати).

Подробније услове прописаће свако Министарство по својој струци према карактеру и особинама дотичних радова и набавака.

Члан 12.

Све државне материјалне потребе могу бити:
редовне и ванредне.

Редовне су обично познате, јер се понављају сваке године, било у циљу обнове редовних утрошака, било у циљу подмирења увећаних, или обоје у једно. Лако их је доказати и утврдити и образложеним прорачуном поткрепити, јер се зато има довољно времена на расположењу.

Ванредне материјалне потребе су најчешће изненадне и хитне, нарочито ако нису у буџет увршене и именоване, те се морају у часу појаве доказивати, утврђивати и образложеним прорачуном поткрепљивати, па тражити за њих и накнадна буџетска покрића, у колико редовна не достају.

Члан 12. а.

Како се све државне потребе, по смислу чл. 85. а., Закона о Државном Рачуноводству имају подмиривати редовно домаћим производима, прерађевинама или сировинама, то и првенство учешћа у набавкама тих потреба имају произвођачи, прерађивачи или подузетници, који су држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. То исто вреди и за закупе, продаје и радове у опште, побројане у чл. 85., 85. в. и у чл. 86. тач. 15. и 16. истог закона.

Првенствено право у свима набавкама, испорукама, продајама и радовима међу нашим држављанима имају инвалиди и породице погинулих, помрлих и несталих ратника, њихова удружења, њихове привредне задруге и удружења у којим су већина чланова лица заштићена чл. 18. закона о привременој помоћи инвалида и породица погинулих и несталих ратника.

После наших држављана имају иста права и они страни држављани, који у нашој држави имају

своја индустријска предузећа и баве се производњом или прерадом домаћих сировина, полупрерађевина и т. д. а на послетку и остали страни држављани тек онда кад наступе случајеви из последњег става чл. 85.а. и чл. 85.б. закона о Државном Рачуноводству.

Члан 13.

Писмени услови, по којима се имају извршити или надметања по смислу чл. 82. закона о Државном Рачуноводству, или погодбе по смислу чл. 86. истог закона, ради закључења писаног уговора за подмирење извесне државне материјалне потребе, — имају обухватити, у колико је нужно:

1., позивање на чл. 86.а. закона о Државном Рачуноводству, који условљава, да се они морају прописати. Затим, на број и датум писменог наређења надлежног Министра, или његовог овлашћеника, који је у начелу наредио или одобрио, да се на одређен начин из чл. 82. или 86. истог закона изврши надметање или погодба, односно закуп или продаја, и на послетку на дашумом ушврћен дан и час, у који ће се отпочети наређено надметање, продаја, погодба и т. д. Место где ће се то и ко ће га обавити (чл. 89. и 90. закона о Државном Рачуноводству), као и место где се и у које време могу услови видети, набавити или преписати;

2., за писмене понуде назначити да морају бити у запечаћеном завоју на коме мора бити јасно написано: „понула за од понуђача Н. Н.“. Ако су понуде послате преко поште, морају стићи пре времена одређеног за отварање оферата.

Примедба. Ако је ко послао понуду, оферат поштом, а сам или преко овлашћеног пуномоћника

не присуствује лицитацији, узео се оферат у оцену само у том случају, ако је у истом изрично изјавио, да су му сви услови и обрасци познати и да на њих пристаје.

Телеграфске понуде неће се узимати у обзир;

3., материјалну потребу која се има подмирити на пр. набавка х. материјала, предмета, артикала итд., у х. количинама, са испоруком за х. време; узимање или давање под закуп х. објеката, за х. време; продаја х. ствари и т. п. водећи рачуна о прописима чл. 85. закона о Државном Рачуноводству и о времену трајања уговора, назначујући при том, да ли ће се надметање вршити појединачним ценама или према утврђеном прорачуну.

4., порекло материјала, предмета, артикала и т. д. који се желе набавити (чл. 85. а., 85. б. и 85. в. закона о Државном Рачуноводству) на пр. домаћег, страног или мешовитог порекла, зависно од начина обраде, израде и т. п. дотичних материјала, предмета, артикала и т. д.; кад се набавка уступи под условом да буде израђена у земљи, онда лиферант мора при испоруци доказивати, да је по тој обавези поступио, и да није готову робу из иностранства увезао;

5., величину кауције по чл. 88. закона о Државном Рачуноводству, означајући државну благајну, којој се има положити, крајњи рок до кога се дана и часа има положити. Конкуренти су дужни предати председнику лицитацијске комисије добивену писмену потврду о исправно положеној кауцији;

6., услов из чл. 91. Закона о Државном Рачуноводству да је сваки надметач (лицитант, оферант)

дужан да на дан објављеног надметања (лицитације) преда председнику Комисије писмено сведочанство о својим набављачким, односно, предузимачким, купачким или закупничким подобностима. То сведочанство има да утврди његову несумњиву исправност, поузданост, постојаност и истрајност у сваком послу кога се прими, као и његову квалитативну и материјалну способност за потпуно извршење посла, због кога је и дошао на објављено такмичење (лицитацију). Наши држављани дужни су поднети Комисији уверење о томе, да су своју радњу пријавили пореским властима и платили порез за текуће тромесечје.

Сведочанство односно уверења и легитимације о способности и подобности, издавање надлежне коморе, еснафи и синдикати, а за земљораднике и сточаре општинске власти;

7., место предавања испоруке, начин њеног прегледања, испитивања, оцењивања, премеравања и примања;

8., да ли се испорука материјалних потреба условљава у више делова (партија) у коме случају за сваки део, партију, треба посебице одредити рок предаје.

Примедба: Корисно је, зависно од прилика и околности, предвидети, да се веће дељиве материјалне испоруке, онако распоређене по утврђеним роковима предаје, излажу и такмичењу у таквом распореду, како би више поузданих, а по материјалним средствима скромних али ипак подобних такмичара — надметача (лицитаната) узело учешћа у остварењу предметне испоруке, јер се тиме проширује круг конкуренције.

То исто вреди и за велике закупе или продаје;

9., подробан опис каквоће свију материјала, предмета, артикала, који се излажу такмичењу на заказаној лицитацији. Тај опис треба да се састоји у излагању техничких, односно технолошких погодаба, црпљених из резултата испитаних и утврђених образаца (модела, типова, мустри) за тај конкретни поступак; јер ови подаци опредељују на изразитији начин степен доброте код дотичних материјала, који се желе имати.

Где би год било потребно, треба у исто време утврдити минималне и максималне границе одступања од утврђене просечне каквоће и размера, јер је ова толеранција потребна као неизбежна последица сваке ручне и техничке творевине;

10., да је одступање од условљене каквоће и од утврђених размера преко дозвољене толеранције, а на штету државе, искључено;

11., да ће пријемна Комисија водити записник по данима о свима утврђеним резултатима оцењивања, испитивања и премеравања предмета испоруке, које имају утицаја на доношење њене коначне одлуке, и да то утврди и својим потписима, као и према-потписима присутног руковођа и леферанта, односно њиховог овлашћеног заступника;

12., да ће пријемна комисија по свршетку рада поднети својој надлежној власти, писмени извештај, заједно са записником и са образложеном одлуком, било о пријему било о одбацивању прегледане испоруке.

Примедба: Надлежна власт дужна је у року од 24 часа по пријему комисијског извешћа да сво-

јом писменом наредбом на истом извештају саопшти
комисијску одлуку обвезном лиферанту и руковаоцу
на потпис, па оверен препис тог извештаја (елабо-
тара) да прикључи предмету дотичне набавке, као
његов саставни део, а руковаоцу на оригиналном
комисијском елаборту изда писмену наредбу за
укњижење примљене испоруке;

13., да ће се исплата примљене испоруке извршити на надлежној благајни уговореном монетом по лиферантовом прописно састављеном рачуну, који има бити на прописан начин оверен од стране пријемне комисије, од стране руковооца као примаоца испоруке, за тим прописно проверен и визиран од контролног органа и с наредбодавчевим налогом спроведен благајни;

14., кратко и јасно и све оне прописе из чланова 15., 16., 17., 18., 19. и 20. као и оне из чл. 53.—62. овог Правилника у колико су где потребни као и прописе које регулисавају питања о начину полагања и враћања кауција, о понашању и поступању при вршењу надметања, закључивању погодаба, закупа и продаја, о начину вештачења одбачених испорука, о начину склапања писмених уговора на основи лиценцијских односно куповинских или закупничких услова, са свима последицама, које уговори собом повлаче, о времену трајање и о узроцима раскидања уговора, (види образац бр. 1).

Члан 14.

Писмени услови за извесне куповине из чл. 86. закона о Државном Рачуноводству на пр. за оне из тач. 3., 4. и 7. не дају се у напред прописати јер оне обухватају материјалне објекте и предмете, који су

или patentovani, ili su svoјina једне личности или
s којима se имају извршити претходни покушаји
(опити) у циљу неке употребе.

За ове врсте куповина има да предходи начелна или коначна одлука надлежне власти, да се оне средством стручне комисије изврше по закључној писменој погодби, ако им вредност не прелази цифру предвиђену у тач. 1. члана 86. истог закона. Иначе, ако би им цене биле веће, а при том су прешне, онда се изводе по начину из тач. 2 истог члана.

Члан 15.

Што се тиче прописивања писмених услова за куповине из руке (по успеним погодбама) на тржиштима, пољопривредним установама и т. д. као на пример за оне из тач. 9., 11., 13. и 17. чл. 86. закона о Државном Рачуноводству, они се могу унапред утврдити, посебно за сваку врсту дотичних потреба — од стране надлежне власти, у колико та својства каквоће нису већ регулисана службеним административним прописима у односним гранама државне службе. Али, за тај циљ прописани услови имају да важе само за извршиоце тих куповина, а то су чланови комисије, који их изводе и који сносе моралну и материјалну одговорност за све неправилности у својим поступцима.

На овај начин извршене куповине имају комисије утврдити записником и у исти уврстити све податке који њихове поступке објашњавају и правдају (име и презиме продавца продате им количине, продајна цена, одбитак на лошији квалитет у артиклу или цени и т.д.), па тај потписани записник, заједно са писменим условима и изведеним прегледом утро-

шених сума има им послужити као правдајући докуменат одобреног им и утрошеног кредита. Кад тај елаборат прође и кроз предходну цензуру надлежног контролног органа и напослетку добије и наредбодавчев налог за исплату, постаје дефинитиван и замењује комисијске признанице о повученим авансима.

Начин извођења куповина по тач. 17 чл. 86. истог закона одређиваће Управни Одбор Самосталне Монополске Управе.

Члан 16.

За куповине из тач. 14. чл. 86. Закона о Државном Рачуноводству у напред прописани и утврђени услови каквоће имају се у изводу (којим се каквоћа обележава) објавити народу да би се појединци при доношењу артикала знали управљати, каква се каквоћа тражи.

Начин објаве те врсте куповине прописан је истом тачком, а према чл. 89. Закона о Државном Рачуноводству дужност је надлежних власти да тај поступак регулишу.

Ова врста куповине има да се објави народу бар на 14 (четрнајест) дана у напред.

Ликвидовање ове куповине врши се на исти начин као и оне из чл. 15. овог Правилника, с том разликом, што ће онај изводни преглед утрошених сума бити замењен са списком продаваца, а поред њихових имена бити изложене купљене количине и и за то исплаћене суме новаца који мора бити сабран, и збир речима изражен и од стране комисије потписан.

Члан 17.

Како се куповине из тач. 6. чл. 86. Закона о Државном Рачуноводству не дају на подједнаки начин извршити, то је потребно вршити их на начин како то буде специјалним решењима од надлежних регулисано.

Члан 18.

За састављање специјалних писмених услова за продаје из тач. 15. и 16. чл. 86. Закона о Државном Рачуноводству треба користити у колико је могуће и израђени материјал у чл. 13. овог Правилника, јер је и овим продајама исти фискални циљ, а само начин извођења у неколико друкчији од набавака.

Продаја изненадно осакаћене стоке (тач. 16. чл. 86. закона о Државном Рачуноводству) врши се одмах без икакве формалности и правда накнадно образложеним рефератом као и радови из тач. 9. истог члана.

Напомена: И продајама, како оним из тач. 15. са ограниченом вредношћу предмета, тако и онима из тач. 16. са неограниченом вредношћу имају да предходе слични поступци из чл. 1. и 2. овог Правилника.

Кад се од надлежне власти добије одобрење да се предложени материјал, предмети, ствари ит.д. могу на начин, који је она одредила, изложити продаји, онда с позивом на то одобрење приступа се одмах састављању писмених услова, по којима ће се продаја извршити и увођењу појединих објеката из инвентарног у нарочити списак по врстама и количинама и по степену употребљивости сваке врсте. Овај списак је

саставни део услова и има бити потписан од стране руковооца инвентарске имовине, који је за тачност његове садржине одговоран морално и материјално.

Услови треба да садрже, поред оних из тач. 1., 2., 4., 5. и 8. чл. 13. овог Правилника још и ове податке;

1., да продајом руководи комисија (чл. 90. закона о Државном Рачуноводству.) Она води записник продаје, који закључује и с потписма утврђује свакога дана, ако продаја траје више дана;

2., списак објеката, који се излажу продаји;

3., дан (датум), час, место и локал у коме ће се продаја вршити;

4., начин продавања (усменим надметањем или погађањем, зависно од броја конкурената); и да ли ће се продавати по партијама или у укупној количини, водећи рачуна и о могућности учешћа у надметању и мањих подузетника и занатлија;

5., кад, у које време и где се могу разгледати поједини објекти и писмени услови продаје;

6., да ли је закључена продаја одмах извршна, или тек по одобрењу надлежне власти;

7., рок полагању излицитираних или погођених цена за продате објекте и којој благајни;

8., у ком року, по одобреној продаји, имају се однети продати објекти;

9., плаћање лежарине (1% дневно од укупне излицитиране вредности купљених објеката) и осталих трошкова по истеку рока из тач. 8. па за 10 дана, а после и овог рока да ће се извршити поновна продаја објеката на штету купчеву (чл. 98. закона о Државном Рачуноводству);

10., изношење продатих објеката, бројање или мерење по продајном списку и предаја купцу кад покаже признаницу надлежне благајне о уплаћеној излицитираној цени продатих му објеката; све у присуству руковооца и нарочито одређене комисије, која подноси надлежној власти и свој извештај о свршеном послу.

Члан 19.

Писмени услови за закупе у опште, у колико се не би могли користити, већ изложени податци из чл. 13. и 18. овог Правилника, треба да се допуне и овим:

1.) објекти закупа, описани и представљени на начин који приказује њихову намену, примену, улогу, употребу, или њихово обделавање, извођење, одржавање и т. д.;

2.) време трајања закупа и под каквим посебним условима;

3.) начин и услови плаћања закупнине;

4.) право контролисања закупљених објеката;

5.) начин предавања и примања односно враћања закупљених објеката, са или без накнаде измењеног стања код објеката за време докле је трајао закуп;

6.) осигурање објеката од елементарних уништења (пожар, поплава), који су овим непогодама изложени;

7.) последице неиспуњавања уговорених обавеза и т. д.

Члан 20.

Извођење радова у режији условљава предходну израду и подробност плана и образложеног предрачуна до ситница.

И план и предрачун имају бити ревидирани од стране надлежних стручних органа пре, но што се одобри извођење режије, осим случаја из тач. 8. чл. 86. закона о Државном Рачуноводству.

Режија може бити потпуна или мешовита.

Потпуна је, кад се и куповина материјала и израда послова изводе плаћеном или бесплатном радном снагом под управом и надзором стручних државних органа.

Мешовита је, кад се посредним начином набављају неке врсте материјала или дају у израду неки делови послова (у „акорд“).

Преставком, којом се и покреће примена овог начина за подмирење државних потреба, имају бити обухваћени сви административни и стручни услови, по којима ће се управљати извршни органи у извођењу режијских послова, јер се они не дају унапред ни прописати, пошто сваки случај има своје услове.

IV. Објављивање надметања (лицитација), куповина, закупнина и продаја.

Члан 21.

Кад је надлежна државна власт по одредбама чл. 86. а. закона о Државном Рачуноводству и по прописима I, II и III одељка овог Правилника утврдила обрасце, односно описне нацрте, прописала

писмене услове и саобразно чл. 82. истог закона одредила начин за остварање своје намере, онда по одредби чл. 89. истог закона, зависно од хитности подмирења истакнуте потребе, одређује и дан за извршење своје намере и шаље објаву за „Службене Новине“, која има садржати све податке предвиђене у поменутом чл. 89. закона.

Она има у исто време да реши да ли ће се поменута објава послати једновремено и у које од стручних и дневних листова, односно покрајинских службених листова.

Објава послата „Службеним Новинама“ има се печатити (оштампати) три пута у размаку од 3—4 дана.

Размак времена између датума, када је печатана прва објава и дана, који је одређен за лицитацију, не сме бити краћи од размака утврђеног одредбама првог или трећег става чл. 89. закона о Државном Рачуноводству.

Члан 22.

Надлежна власт, која преко „Службених Новина“ објављује лицитацију дужна је да и одређену благајну за примање кауције извести о дану лицитације, о предмету лицитације, величини кауције и о датуму и броју њене објаве.

Члан 23.

Кад надлежна државна власт објављује куповине, погодбе и закупе из чл. 86. закона о државном рачуноводству преко управних (полицијских) и општинских власти, онда ће захтевати да је оне извести о извршењу њене наредбе до дана, одређеног за закључивање куповина, погодаба и закупа.

V. Начин полагања и враћања кауција.

Члан 24.

Сваки који се интересује за државне набавке, или куповине и жели у истима учествовати, дужан је да предходно положи кауцију одређеној благајни по прописима чл. 88. закона о државном рачуноводству.

Одступања од овог законског прописа нису дозвољена. Надлежни Министар може условити кауцију и већу од 5% односно 10% по својој оцени а с обзиром на важност и хитност набавке, радова и т.д., као и с обзиром на време и прилике које владају (први став чл. 88. зак о Државном Рачуноводству).

Гарантна писма новчаних завода, која се по тач. 4. чл. 88. закона о Држ. Рачуноводству, примају као привремена кауција код лицитација, морају бити регистрована код Генералног Инспектората Министарства Финансија или оних државних финансијских установа, која решењем Министра Финансија буду за то овлашћена.

Новчаним Заводима, који би издали гарантна писма преко висине уплаћеног капитала и износа резервног фонда до висине 10% њиховог уплаћеног капитала, одузеће се решењем Министра Финансија право издавања гарантних писама за време до 5 година.

Члан 25.

Кауција за свако објављено надметање може се положити одређеној државној благајни и раније, али најдаље до 10 (десет) часова пре подне онога дана, који је одређен за извршење надметања (лицитације).

Сваки надметач мора показати реверс о положеној кауцији и тиме стиче право на учешће у надметању, ако је испунио и остале прописане услове.

Тај реверс има бити написан по обрасцу бр. 2. у два примерка. Један примерак, са печатом дотичне благајне и под потписом дотичног чиновника даје се полагаачу кауције, а други примерак задржава дотич. благајна ради тачније прегледности о стању примљених кауција.

Она води и књигу кауција по обрасцу бр. 3. у коју уводи примљене кауције.

Онај лицитант односно лиферант на коме остане лицитација замениће привремену кауцију сталном, на коју ће добити реверс по обрасцу бр. 4.

О начину полагања кауција приликом закључења директних погодаба (чл. 86. зак.) решаваће министри сваки за своје подручје, као што су чл. 89. истог закона овлашћени да решавају о року и о начину објављивања погодаба.

Члан 26.

Органи државних благајница који примају кауције морају водити рачуна да кауције одговарају одредбама чл. 88. закона о Државном Рачуноводству.

Исто тако дужни су да воде и преглед (евиденцију) објављених лицитација по чл. 89. истог закона, за које ће примати кауције и о којима ће од надлежних власти добивати благовремено писмена саопштења, (чл. 22. овог Правилника).

Само по наредби надлежне власти, која је наредила лицитацију или куповину, враћаће се привремене и сталне кауције полагачима, у року који она одреди.

Члан 27.

Стална кауција се враћа обвезном лиферанту — предузимачу по коначном испуњењу уговорене обвезе, ако не наступи случај из чл. 98. закона о Државном Рачуноводству; иначе, поред остале лиферантове — предузимачеве имовине, кауција има да покрије штету, ако би је било.

После исправно и потпуно извршене уговорене обвезе кауција се враћа сопственику после утврђене завршне (окончане) ситуације, по обрасцу бр. 5. која има да обухвати:

а.) *за предузимаче:*

1., потребно именовање извршених радова по објектима и уговореним ценама;

2., укупан износ ликвидирајуће уговорене обвезе;

3., одбитак учињених привремених исплата;

4. наплату обртног пореза, таксе за уговор и других дажбина, које је обвезан да плати (чл. 97. закона о државном рачуноводству);

5., писмену и потписану констатацију надзорног инжињера и колаудирајуће односно супер-колаудирајуће комисије да су дотични послови потпуно по уговору извршени и објекти примљени; и да су се у гарантном року добро одржали; и

6., да се предузимачу, поред исплате израђене, неисплаћене суме по окончаном обрачуна може вратити и кауција, ако томе не стоји на путу каква друга сметња.

б.) *за лиферанте:*

1., да је материјал по каквоћи и количини исправно комисијски примљен, у државно слагалиште (магацин) сложен и у магацинску књигу израђених или неизрађених материјала уведен;

2., да је поред записника о примљеном материјалу—образац бр. 6. — и на рачуну (број рачуна) за исплату комисијски утврђено да материјал одговара уговорним условима, а руковалац материјала именовао лист и број дотичне књиге, у коју их је увео;

3., да је руковалац задржао записник—уникат—као докуменат својег задужења а рачун и дупликат записника предао лиферанту ради исплате.

Ако се набавка или примање материјала врши ван магацина, дакле ван магацинских књига и инвентара, а исплата се мора извршити одмах, онда Комисија, која прегледа, као и руковалац и спроводници имају да: по записнику приме материјал, па један записник задрже код себе ради предаје материјала дотичном магацину, а дупликат записника приложи рачуну у место инвентарисања или означавања магацинске књиге материјала;

4., да се на основи констатованих података изда наредба надлежној благајни, да се кауција врати полагаачу, ако томе нестоји на путу какведруге сметње.

По обема констатацијама из тачке а. и б. овога члана, одлуку за повратак кауције доноси надлежна власт, по чијој је наредби кауција и депонована.

Члан 28.

Ако лиферант, предузимач није нимало испунио своју обавезу у уговореном року, или ју је испунио само донекле, па се на томе и зауставио, онда ће надлежна власт, која води старање о извршењу уговорене обвезе одмах тај његов поступак утврдити рефератом и лиферанта-предузимача писмено саслушати, па о томе поднети извешће надлежном Министру са образложеним мишљењем да по смислу

чл. 98. закона о Државном Рачуноводству доносе одлуку о начину подмирења дотичне државне потребе.

VI. Извршивање лицитација и погодаба, продаја и закупа.

Члан 29.

Ликитације писмене (оферталне) и усмене врше се редовно *пре подне*, а почињу у *11 (једанаест) часова* и трају док се не сврше, сем случаја из става трећег чл. 33. овог Правилника.

Председник комисије отвара седницу ради пријема понуда (оферата) тачно у *10 (десет) часова*, управљајући се по канцеларијског часовнику дотичне државне власти, за чији рачун изводи лицитацију.

Ликитанти се примају ради надметања *само до 11 (једанаест) часова*. После овог времена у собу где се држи лицитација нико се неће пустити.

Комисија ће у опште водити рачуна, да се одредбе чл 90., 91., 92. и 93. закона о Државном Рачуноводству правилно примењују.

Члан 30.

При улазу у собу за лицитирање, лицитант одмах предаје председнику комисије реверс о положеној кауцији и сведочанство о својој надметачкој способности (чл. 13. овог Правилника).

Ако комисија нађе да су легитимације исправне, председник комисије извештава одмах усмено сваког надметача посебице о признатим му правима; у противном, неће му дозволити надметање и то констатије у записнику, а налог за повратак кауције дотичном издаје се одмах.

Одлуци комисије мора се покоравати сваки надметач.

Примљеним надметачима Председник Комисије пре отпочетог надметања, саопштава да им је за време трајања усменог надметања забрањен сваки међусобни споразум, речима или мимиком разговор и излазак из собе; иначе, да ће сваки онај, који се његовој наредби не би покораво, бити одмах искључен са лицитације.

И остала присутна лица за време лицитације морају се придржавати овог прописа.

Пре почетка лицитације лицитанти су дужни прочитати, и потписати услове испод заједничке изјаве: „*познати су нам ови услови и пристајемо да се по њима надмећемо*“, (чл. 91. закона о Државном Рачуноводству).

Ако би који од лицитаната био неписмен, може га један од лицитаната, по његовом пристанку, потписати, а друга двојица својим потписима испод тога јамчити, да га је онај први потписао у њиховом присуству, у противном не може бити обвезни лицитант, ни лиферант односно предузимач. Ако је ко послао понуду поштом, а сам или преко овлашћеног пуномоћника не присуствује лицитацији, узеће се оферат у оцену само у том случају, ако је у истом изрично изјавио, да су му сви услови и обрасци познати и да на њих пристаје.

Члан 31.

После извршених предходних послова из чл. 29. и 30. овог Правилника, комисија приступа извођењу лицитације.

Писмена (офертална) лицитација отпочиње са примањем понуда (оферата) од понуђача по реду њихових потписа на прочитаним писменим условима.

На сваки примљен оферат ставља се редни број и кад су сви прикупљени, комисија приступа њиховом отварању по редним бројевима, и ако утврди, да су правилно написани и прописно таксирани по закону о таксама, прима их и потписује заједно са приложима. Оферте не таксирани или неправилно написане, т.ј. који не одговарају прописаним условима или су са неодређеним ценама неће узети у поступак. То канстатује у записнику.

Једино важе понуде, у којима ја тачно означена цена за сваки предмет, артикал и т.д. по мери, тежини, размерама, како је шта по условима предвиђено. Затим, Комисија уписује понуђаче у нарочито спремљени записник-протокол лицитације према бројном реду понуда и поред њихових имена уписује у одговарајућој рубрици називе понуђених материјала, предмета, артикала и т.д. (ако их је више тражено), а према њима понуђене цене по мери или тежини. Најзад, израчунава збирну вредност свакоме предмету — артиклу — посебице и укупно за све у свакој понуди, па онда те збирне суме излаже у одговарајућој рубрици наспрам имена понуђача, како би се имао упоредни преглед свију, по предметима понуђених и по офертима, сабраних цена.

Полуњени записник, у који треба уписати сваки важнији догађај, који објашњава ток лицитације, комисија оверава и утврђује својим потписима. Записник потписују и сви присутни понуђачи, којом приликом стављају и своје примедбе ако их имају. Надметач, који том приликом не стави своје примедбе, губи право на сваку доцнију своју рекламацију.

Ако су више ових поднели истоветне понуде са једнаким ценама, а које су при том и најповољније. онда ће се с њима поступити по чл. 92. закон о Државном Рачуноводству, одмах на свршетку лицитације.

Члан 32.

Слично поступку из чл. 31. овог Правилника, и усмена лицитација отпочиње уписивањем надметача у записник по реду њихових потписа на прочитаним условима, један испод другог. Поред њихових имена, у одговарајућој рубрици стављају се цене које буду давали, док се не добије последња најнижа цена.

Последња цена сваког надметача исписује се и словима.

Попуњен записник (протокол лицитације) комисија оверава и утврђује својим потписима. И овај записник потписују сви присутни надметачи.

Члан 33.

По извршеној лицитацији, писменој или усменој, комисија отпушта понуђаче, надметаче и враћа им реверсе о положеним кауцијама, с напоменом да ће надлежна власт по смислу чл. 26. и 27. овог Правилника наредити благајни кад ће им се вратити кауција. Затим, комисија приступа сређивању лицитацијског материјала и изради кратког извешћа о току извршене лицитације.

Своме извешћу комисија прикључује лицитацијске услове са записницама, лицитанска сведочанства о њиховим подобностима и оферте, па све то предаје у току истог дана надлежној власти, која ју је и одредила да изврши дотичну лицитацију.

Ако се, пак, у изузетним случајевима офер-тална лицитација због великог броја и опсежности писмених понуда (оферта) не може унети у записник радећи непрекидно и после подне на дан лицитације, онда се комисијски парафирани отворени оферти имају комисијски у један завој запечатити, па заједно са још неотвореним офертима, чији завоји морају бити комисијски парафирани, у други завој комисијски запечаћени оставити у касу па сутра дан почетком канцелариског рада наставити док се не сврши. Такви случајеви имају се у записнику констатовати.

На случај, да се лицитација није могла извршити због недовољног броја пријављених надметача, понуђача (чл. 94. зак. о Државном Рачуноводству) комисија ће ово констатовати у записнику и о томе поднети извештај надлежној власти у одређеном року с повратком услова.

Члан 34.

Закључивање погодаба за подмирење неке државне потребе, зависи од наређења и овлашћења надлежне власти, како да се изврше и у ком се циљу врше.

Оне могу бити усмене и одмах извршене, као на пр. оне из чл. 15. овог Правилника, и писмене, чија извршења зависе од претходног одобрења надлежне власти. У сваком случају, оне се изводе само комисијски. Писмене погодбе изводе се у свему по начину из чл. 32. с погледом на чл. 31. и 33. овог Правилника.

Рок обајављивања и начин извршивања погодаба и куповина прописује надлежна власт, која је

то и наредила (последњи став чл. 89. зак. о Државном Рачуноводству).

Члан 35.

Начин закључивања продаја и закупа саображава су у свеме једноме од прописаних поступака у чл. 31., 32. и 33. овог Правилника, за усмене и писмене лицитације.

Који ће се од ова два начина употребити, одлучиваће надлежна власт у смислу чл. 82. закона о Државном Рачуноводству.

VII. Предлози за одобравање закључених лицитација, куповина по погодби, продаја и закупа и њихова одобравања.

Члан 36.

Сваки предмет (елаборат) о закљученој лицитацији, погодби, продаји или закупу по чл. 31., 32., 33., 34. и 35. овог Правилника с погледом на чл. 95. а. закона о Државном Рачуноводству, мора бити претходно прегледан, свестрано проучен, исцрпно испитан и процењен, као и с потребним подацима допуњен, па тек онда изнесен на решавање надлежном Министру односно његовом овлашћенику, који је наредио да се дотична закључења изврше.

Ова претходна предлагања, испитивања и процењивања дотичних елабората врше: надлежни стручни референти (шефови, начелници и т. д.) ресорних послова, који су и покренули дотични поступак.

Стручни референти (шефови, начелници и т. д.) ресорних послова одговорни су за свој рад.

Њихова мишљења морају бити темељно образложена (мотивисана), и одређено изражена без икаквих претпоставки.

Елаборате о закљученим лиферацијама продајама, закупима и т. д. у вредности до динара 100.000 (сто хиљада) чл. 95. в. закона о државном рачуноводству прегледају, испитају и оцењују, под својом одговорношћу, стручни органи дотичних Министарстава на исти начин и под истим условима, под којима ревидирају и сопствене и по њиховој предствци доноси надлежни Министар своју одлуку.

Члан 37.

Представке ресорних референата, шефова, начелника и т. д. по свима питањима из претходног члана овог Правилника, имају бити написане у виду реферата, коме се прилаже целокупни елаборат, који њихову представку објашњава и поткрепљује.

На истом реферату доноси своју одлуку надлежни Министар, или онај, кога је он овластио, по оним питањима из чл. 95. а. и 95. в. закона о Државном Рачуноводству, која се не подвргавају одобрењу Министра Финансија (н. пр. она из тач. 3., 4., 6., 7., 8., 9., 13., 14. и 15. чл. 86. истог закона); иначе, спроводи дотични реферат, са свима приложима у смислу члана 95. б., 95. в. и 95. г., истог закона Министру Финансија (за Одбор за Оцену Државних Набавака).

Кад дотично питање прође и кроз ову процедуру, онда тек надлежни Министар, или његов овлашћеник, зависно од сагласности добивених мишљења (референтног и одборског), доноси своју коначну одлуку, ако се питање креће у границама његових

права, предвиђених у чл. 95. г. истог закона, иначе, образложав га својим писменим рефератом и износи пред Министарски Савет на решење.

Члан 38.

Сви поступци побројани у чл. 36. и 37. овог Правилника имају се, по смислу чл. 90. и 96. закона о Државном Рачуноводству, извршити најдаље у року од 30 (тридесет) дана, рачунајући тај рок, од дана и часа, кад је комисијски елаборат (цео предмет лицитације) из чл. 31., 32., 33., 34. и 35. овог Правилника предат у поступак надлежној власти, па закључно с даном, када се лицитантима, надметачима, купцима, закупцима ит.д. саопшти писмена одлука на потпис.

Према томе, сви надлежни фактори, који учествују у овим поступцима, дужни су да воде рачуна о употреби времена на своје посебне поступке, те да се покренуто питање реши у року, који је дотичном законском одредбом утврђен.

Две главне радње у целој овој процедури падају у део стручним органима (ресорним референтима, шефовима, начелницима и т.д. и Одбору при Министарству Финансија), чије радње условљавају највећи део времена за проучавање и процењивање прибраног материјала по истакнутом питању. С тога њихове радње посебице не треба да трају ни у ком случају више од седам дана по свакоме предмету. Јер се с правом претпоставља, да дотични органи морају стално располагати са свима потребним статистичким подацима из области материјалне администрације, који су им потребни за њихово цензурирање.

Члан 39.

Ресорни референти, шефови, начелници и т. д. дужни су да стално располажу с уредним — поузданим — статистичким подацима о кретањима цена на домаћим и страним тржиштима о свима оним сировинама, прерађевинама, материјалима, предметима, артиклима ит.д. који долазе у област њихове службе, те да помоћу тих података буду свакад у стању прорачунати (извести калкулацију), шта би их у даном случају стало остварење дотичне потребе. Једном речи, треба да су у сталном додиру са ценама оних тржишних средишта, која су у стању да подмире тренутну потребу, за коју се они интересују, не напуштајући при томе никад из вида ни произвођачке ни прерађивачке цене, које се по својој основној стопи разликују од тржишних, а нарочито од посредничких, калкулација.

Члан 40.

Надлежни Министар, ако је по прописима чл. 1. и 2. овог Правилника, с погледом на чл. 95. в. закона о Државном Рачуноводству, споразумно с Министром Финансија, регулисао покриће издатака у подмирењу истакнуте државне потребе, коју је уз садејство својих стручних органа и покренуо, онда ће му бити лако определити се, да ли сређене и образложене предлоге по прописима чл. 38. и 39. овог Правилника усваја или не усваја.

Неусвајање предлога има бити образложено (мотивисано) и на законске прописе наслонено, као што је и предлог био образложен и поткрепљен, те да се на тај начин утврди правилан завршетак једног неуспелог поступка.

Члан 40. а.

Кад надлежни Министар или његов овлашћеник донесе одлуку у корист најповољније понуде и она се саопшти на потпис дотичном понуђачу, онда од тога дана почињу тећи рокови испуњавању његове обавезе. О овој одлуци дужна је надлежна власт (министар или његов овлашћеник) извести и надлежну благајну због повраћаја кауција разрешеним понуђачима и ради регулисања сталне кауције обвезног понуђача.

Ако је обвезни понуђач, који од дана саопштене му одлуке постаје обвезни лиферант, приликом лицитације положио привремену кауцију у гарантном писму (т. 4. чл. 88. зак.) у вредности до *сто хиљада динара*, онда је дужан да целу привремену кауцију, у року од *пет дана* замени једном од кауција наведених у тач. 1., 2. и 3. чл. 88. закона о Државном Рачуноводству.

Ако привремена кауција прелази вредност од 100.000.— динара т. ј. од *100.001.— динар* па на више, онда је лиферант дужан да је у истом року и у половини укупне вредности замени са једном од кауција из тач. 1., 2. и 3. чл. 88. истог закона, а за другу половину да положи ново гарантно писмо у висини њене вредности.

У оба случаја дотична благајна је дужна да извести надлежну власт о извршењу ових кауцијских размена; иначе, ако обвезни лиферант не би хтео да у одређеном року регулише своју привремену кауцију у смислу споменуте одредбе законске, надлежна ће власт поступити по одредби чл. 98. истог закона.

VIII. О уређењу и раду Одбора за Оцену Државних Набавка.

Члан 41.

По одредби чл. 95. б. Закона о Државном Рачуноводству, Одбор за Оцену Државних Набавка, налази се при Министарству Финансија.

Он је Саветодавни Орган Министра Финансија по питањима државних набавка, продаја и закупа. Он даје и стручна мишљења по свима питањима која се односе на државне набавке, продаје и закупе.

Члан 42.

Одбор састављају ови делегати:

1) три делегата Министарства Финансија и то: Генерални Директор Генералне Дирекције Државног Рачуноводства као Председник, Начелник Буџетског Одељења Министарства Финансија и Помоћник Управника Државних Монопола;

2) три делегата Министарства Војног и Морнарице и то: Начелници Одељења: Економног, Инжињерско-Техничког и Артилериско-Техничког;

3) два делегата Министарства Саобраћаја и то: Начелници Одељења: Економног и Машинског;

4) један делегат Министарства Пошта и Телеграфа и то: Начелник Економног Одељења.

5) један делегат Министарства Трговине и Индустрије и то: Начелник Индустријског Одељења.

Деловођа Одбора је један од секретара Генералне Дирекције Државног Рачуноводства, кога буде одредио Министар Финансија.

Члан 43.

Сви су чланови Одбора равноправни између себе.

У случају, да је који од чланова Одбора спречен својом редовном службом или болешћу, замениће га његов заступник, кога дотични Министар одреди. Ово исто важи и за Председника Одбора.

Члан 44.

На случај потребе Председник Одбора може позвати стручне референте свих Министарства односно аутономних тела као и друга лица из редова грађанства, чије присуство и стручно мишљење може бити корисно за што правилније решење појединих питања. Ова лица немају право решавања.

Члан 45.

Сваки предмет извршене лицитације, погодбе, продаје или закупа, у смислу одељка VII. овог Правилника (чл. 36. до 40.), а који прелази вредност, коју може одобрити дотични Министар, дужни су поједини Министри и остала аутономна тела да упуте Министру Финансија за Одбор за Оцену Државних Набавка. Ни један Министар и Аутономна Управа не може поднети Министарском Савету непосредно никакву набавку, продају и закуп на одобрење, докле о томе није прибавио мишљење Одбора за Оцену Државних Набавка и Министра Финансија.

Члан 46.

Свако је Министарство и аутономно тело дужно, да у рефератима спремљеним за надлежног (ресорног) Министра, у смислу одредаба из одељка VII. овог Правилника (чл. 36. до 40.), ако их упућују Министру Финансија, изложи, поред осталих стручних података, још и ове податке и образложења:

1., о потреби дотичне набавке, продаје или закупа;

2., о свима предходним радњама, што их је дотично Министарство, односно Аутономна Управа извршила да дође до што повољније набавке;

3., о месту где се набавка, продаја или закуп врши и документованим разложима тачно износе стање на тржиштима код нас и на страни за дотичну потребу, у колико је то могуће;

4., да ли се набавка, продаја или закуп предузима на време или не, и разлоге због чега, а по могућству изнети податке и изгледа на будуће кретање цена на тржиштима за дотичну потребу;

5., да дотично Министарство или Аутономна Управа има буџетског покрића за исплату ове набавке или закупа и из које буџетске партије и позиције.

Члан 47.

Све ове реферате из предходног члана, који у себи не буду садржавали све потребне податке, Министар Финансија вратиће дотичном Министру или Аутономној Управи као непотпуне.

Члан 48.

Одбор за Оцену Државних Набавака дужан је да сходно чл. 46. и 47. овог Правилника свестрано испита све поднете предлоге од стране појединих ресора и само оне предлоге, који у себи садрже потребне податке и за које утврди да су предложене набавке, радови, продаје или закупи по државу најповољнији и да имају буџетског покрића предложиће Министру Финансија на одобрење.

Све ово утврђује Одбор својим записником са потписима свију присутних чланова.

Члан 49.

Одбор може пуноважно решавати ако седници, осим Председника, присуствује најмање пет чланова. Одлуке се доносе простом већином гласова. У случају равне поделе гласова, сматра се, да је примљена она одлука за коју је дао свој глас Председник Одбора.

Чланови, који су гласали „*против*“, дужни су да своја мишљења мотивишу писменим разложима у записнику седнице.

Сви чланови Одбора на сваку седницу не морају бити позвати. Председник ће ценити колики број чланова и које чланове треба позвати, с обзиром на предмете о којима се решава. Али Председник увек мора позвати најмање шест чланова, међу којима и члана из чијег је ресора предмет, о коме се решава. Члан чији се предмет решава нема право гласа по том предмету.

Члан 50.

Све оне реферате — предлоге појединих ресора које Одбор за Оцену Државних Набавака нађе да су корисни по државу, Председник Одбора подноси Министру Финансија на одобрење. Тек после одлуке Министра Финансија, предмети се враћају на даљи поступак дотичном Министарству, односно Аутономној Управи заједно са донетом одлуком од стране Одбора.

Члан 51.

Одбор за Оцену Државних Набавака, држаће своје седнице редовно *једанпут недељно*, а у хитним и изванредним случајевима Председник Одбора,

или његов замењеник, сазиваће чланове и у ванредне седнице.

Сваки примљени предмет Одбор је дужан да реши најдаље у року од *осам* дана, рачунајући од часа и дана када је предмет примио деловођа, који је дужан да води тачну евиденцију о свршеним и несвршеним пословима и о брзој експедицији свршених предмета. Он је дисциплински одговоран за закашњивање послова у Одбору, ако их није на време подстакао, или експедовао. Ради тога водиће уредан дневник о приспевању и експедицији предмета и Председника уредно обавештавати о свима кретањима послова.

Члан 52.

Министар Финансија својим решењем одређује награду члановима и деловођи Одбора, као и стручним лицима.

IX. О уговорима и њиховим извршењима.

Члан 53.

По одредби чл. 86. а. Закона о Државном Рачуноводству, после извршене лицитације (па следствено и после закључене погодбе, продаје или закупа), уговором се не смеју мењати услови, под којима је извршена лицитација (односно погодба, продаја или закуп). Према томе, писмени уговори садрже све елементе, који су лицитациским условима обухваћени.

Састављењем писмених уговора по лицитацијским условима, као и њиховим потписивњем само се завршава једна ранија, и надлежном одлуком одо-

брена, радња, јер лицитацијски услови, по својој суштини имају исту силу обвезности за лицитанте и за државу као и писани уговори. — Зато, и сви лицитанти по свршеној лицитацији односно погодби, остају у обвези према држави са својим понуђеним и кауцираним ценама све дотле, докле надлежна државна власт по смислу чл. 38. овог Правилника, и с погледом на чл. 96. закона о државном рачуноводству не донесе своју одлуку у корист најповољније понуде.

Кад се ова одлука саопшти дотичном лицитанту, онда од тога часа разрешени су од обвезе према држави остали лицитанти.

Члан 54.

Састављање уговора по лицитацијским условима и потписивање има се извршити најдаље за 15 (петнајест) дана од дана одобрене лицитације.

Са доношењем одлуке о одобрењу лицитације (погодбе, продаје, закупа), има се једновременно именовати и овластити лице, које ће у име државе односно у име надлежне државне власти потписати уговор, ако га надлежни Министар или његов овлашћеник не би потписао.

Ако би обвезни лицитант овластио некога да у име његово потпише уговор, онда то пуномоћје, које има гласити за тај случај и бити прописно легализовано, прикључује се уговору и у за њ потврђује.

Члан 55.

Пред потписивање на сваки писмени уговор (као и на услове, или погодбу ако замењује уговор)

има да се прилепи и прописно поништи законом предвиђена такса.

Набављач, лицитант или предузимач сноси све државне таксе и дажбине које на дан закључења лицитације или погодбе важе (чл. 97. закона о Државном Рачуноводству).

Члан 56.

Лицитацијски услови (кад замењују писмени уговор) односно писмени уговори потписују се у онолико примерака колико има уговорача (чл. 97. закона о државном рачуноводству).

Један примерак у овереном препису предаје се руковаоцу државних објеката, материјала, предмета, артикала и т. д. који под личношћу одговорношћу води рачуна о пријавама испорука за предају о тачно уговореним роковима, и одмах извештава надлежну власт, било да су испоруке пријављене на време или да су закасниле.

Члан 57.

Једна уговорна страна не може без претходног пристанка и друге стране пренети уговор на треће лице.

Одлуку о раскиду уговора по смислу чл. 98. закона о Државном Рачуноводству доноси надлежни Министар, односно Министарски Савет.

Члан 58.

Уговорене количине материјала, предмета, артикала и т. д., имају се потпуно испоручити онако како је условима и уговором утврђено.

Али, ако лиферант, предузимач, не би уговорну обвезу на време испунио, нити би се најмање на

10 (десет) дана пре истека рока за испуњење обавезе (чл. 99. а. закона о Државном Рачуноводству) обратио надлежној власти с образложеном (мотивисаном) молбом за продужење, долази у питање уговорно стање. Јер, неиспуњење уговора повлачи собом раскид уговора, губитак кауције и још накнаду штете, ако би се испорука, радови и т. д. морали другом лиферанту или предузимачу уступити.

Али, ако држава не продужи рок предузимачу или испоручиоцу а не нађе за потребно да му посао одузме, или се са њим уговор не раскине, — онда он за сваки дан задоцњења плаћа уговором предвиђену казну, која се прописује у лицитацијским условима за дотични посао, а према његовој хитности, поред накнаде штете.

Ако је испорука уговорених материјала, предмета, артикала, послова и т. д. условљена у више партијалних рокова, — онда губи сразмеран део кауције према вредности испоруке у дотичној неиспрученој партији,

Решење надлежне власти о губитку кауције извршно је, и не мора се судским путем прибављати нити је набављач односно предузимач у праву да кауцију судским или којим другим путем тражи.

Ако би раскидом уговора наступила штета по државу, она ће тражити накнаду из остале набављачеве, односно предузимачеве имовине.

Ако се набављачу, односно предузимачу за одбачену целу или један део испоруке и т. д. продужи рок (чл. 99. а. закона о Државном Рачуноводству), па у овом року испоручи материјал, предмете, ра-

дове и т. д. по уговорним условима не губи ништа од кауције.

Ако набављач или предузимач не пристане на поновну испоруку целе одбачене набавке, радова и т. д., односно одбаченог дела у остављеном року, или пристане, па се утврди, да ни ова испорука не одговара уговору и буде одбачена, у том случају искључено је поновно продужење рокова, већ се уговор по смислу чл. 98. закона о Државном Рачуноводству одмах раскида и набављач односно предузимач губи сву или сразмеран део кауције и сноси накнаду штете, ако би је било.

Члан 59.

Надлежна власт, која наређује и одобрава набавке за подмирење неке државне потребе, она или њен овлашћеник, одређује у исто време и комисију за пријем испорука.

Члан 60.

Ако која од уговорених страна не би била задовољна са одлуком прве комисије, има право по чл. 99.б. закона о Државном Рачуноводству да тражи другу, стручну вештачку комисију, у коју свака страна бира по једног члана, а њих двојица бирају трећег као председника.

Овако састављена комисија понова прегледа и свима вештачким средствима испитује одбачену испоруку, солидност извршених радова итд. Одлука вештачке комисије обавезна је за обе уговорене стране.

Чланови стручне вештачке комисије, по члану 99.б. закона о Државном Рачуноводству, одговорни

су и кривично и материјално за штету која би настала за државу због њихове одлуке.

Стручна вештачка комисија подноси писмени извештај са записником рада надлежној власти.

Трошкови вештачке комисије падају на терет криве стране.

Члан 61.

Кад се по смислу чл. 99. б. закона о Државном Рачуноводству, а у недостатку државних чиновника, одреди за члана комисије лице из грађанског реда, онда оно мора пре отпочетог рада, положити усмену заклетву по постојећем грађанско-судском поступку.

Члан 62.

Извештаји комисија било редовних, било вештачких, морају бити потпуни, тачни и јасни о томе: да ли испорука одговара свима уговорним условима и обрасцима или не. Ако не одговара у чему и колико одступа од њих и своје мишљење по том предмету.

Члан 62. а.

Ако се по смислу чл. 84. зак. о Државном Рачуноводству постави питање о раскиду или измени уговора на штету државе, било да то питање поткреће надлежна власт (министар или његов овлашћеник) која је уговор за државу закључила, било да то захтева њен саговорач, онда се тај захтев има образложити писменом представком и поткрепити потребним доказима.

Представка има да обухвати и да расветли све елементе, на којима су засноване узајамне обавезе оба уговорача.

Кад надлежна власт [покреће то питање, она је дужна да, поред мотивисаних разлога и документованих узрока, изложи и ток својих и саговорачевих поступака од дана закључења уговора, па до дана покренутог питања за измену или раскид уговора, у колико би ти поступци имали утицаја на само питање.

Кад саговорач покреће то питање, онда је надлежна власт дужна да његову представку са свима приложеним доказима свестрано процени и својим разлозима утврди: да ли представка садржи и доказује право стање ствари, или одступа и у чему, па оно у чему одступа да потребним доказимао беснажи.

Члан 62. б.

Мотивисану и документовану представку било своју или саговорачеву, надлежна власт спроводи Министру Финансија за Генералну Дирекцију Држав. Правобраништва, како би и Саветодавни Одбор, по смислу чл. 84. Закона о Држав. Рачуноводству могао по њој дати своје мишљење.

Саветодавни Одбор дејствује пуноважно ако седници присуствује најмање седам чланова. Најстарији члан по реду указног наименовања, руководи седницом. Одбор ставља своје мишљење на самим актима и потписују га сви чланови.

Чланови Одбора, који су одвојеног мишљења дужни су да исто мотивишу.

Представку са одборским мишљењем, Дирекција Држав. Правобраништва враћа непосредно дотичној власти на даљи поступак.

Кад надлежна власт прими представку са писменим мишљењем Саветодавног Одбора по истак-

нутом питању, она поступа по нахођењу. Ако је на основи прикупљених података постигла и сагласност са својим саговорачем, што ће се на дотичном предмету написмено изложити и потписима утврдити спроводи цео предмет Државном Савету на одобрење.

Зависно од постигнуте сагласности, односно од одлуке Државног Савета, власт поступа даље по надлежности.

Члан 63.

Овај Правилник ступа на снагу кад се обнародује у „Службеним Новинама“.

Министар Финансија,

Д-р Коста Кумануди, с. р.

Овај је Правилник обнародован у „Службеним Новинама“ бр. 265. од 25. новембра 1921. год. и бр. 117. од 30. маја 1922. год.